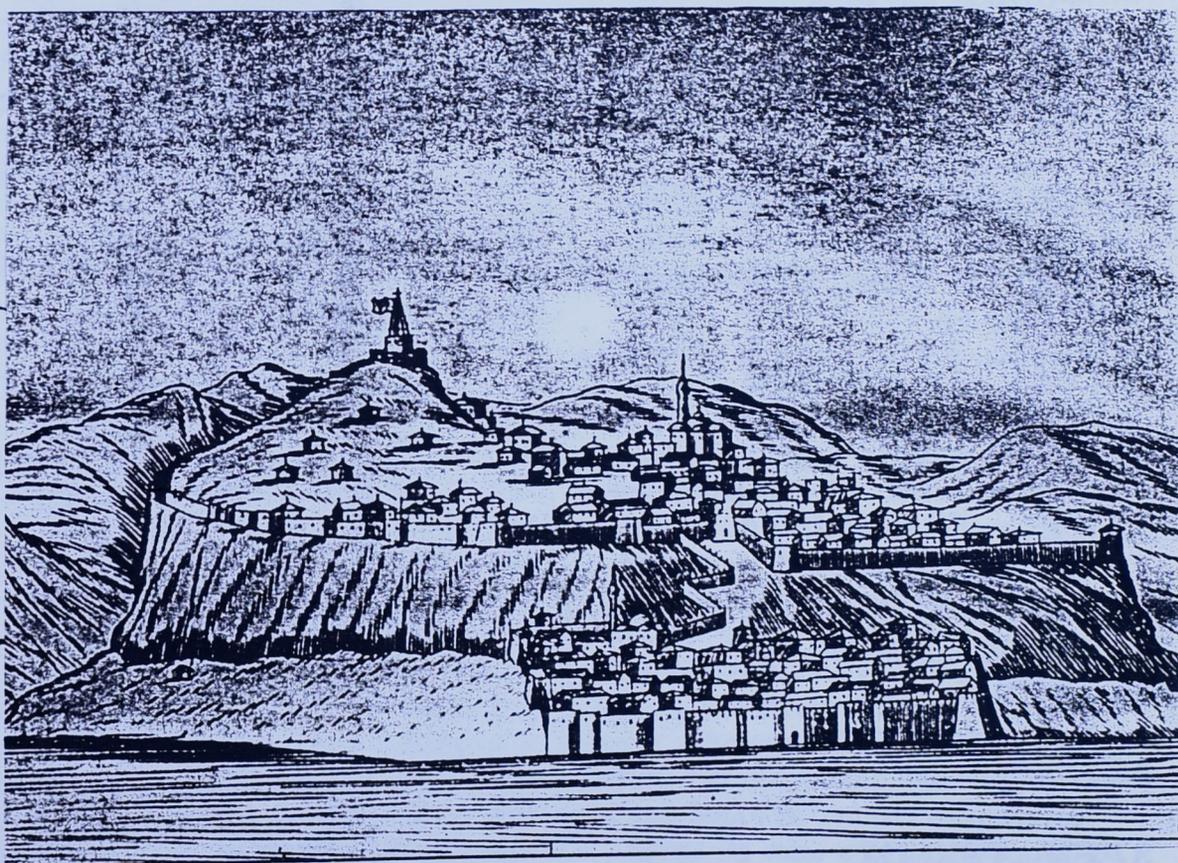

ΙΧΝΗΛΑΣΙΕΣ

Δεκαπενθήμερη έκδοση των Φοιτητών του Χαροκοπέιου Πανεπιστημίου

Έτος 1ο * 2 Μαΐου 1995 * Αρ.Τεύχους: 4 * Τιμή: 200 δρχ.

Χαλκογραφία του Coronelli του τέλους
του 17ου αι.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- 3 ΙΧΝΗΛΑΣΙΕΣ ΣΤΗ...ΜΟΝΕΜΒΑΣΙΑ**
Όταν θα πάω στη Μονεμβασιά
- 8 ΠΟΙΗΤΙΚΗ ... ΑΔΕΙΑ**
Ο αποχωρισμός..
- 10 ΓΛΩΣΣΟ...ΛΟΓΙΚΑ**
Χυδαία γλώσσα
- 11 ΚΑΙ ΣΥ(Ν)ΓΝΩΜΗ ΚΙΟΛΑΣ**
Τηλεοπτικά και πάσης Ελλάδος
- 13 ΤΥΠΟΙΣ...**
Το νόημα της αγάπης
- 15 ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ...ΝΕΑ**
ΠΡΟ.Ο.ΔΟ.Σ και Internet
- 16 Η ΕΠΙΣΤΟΛΗ....**
Η επιβράβευση
- 17 ΠΟΡΕΙΑ ΣΤΟ...ΧΡΟΝΟ**
Ο τουρισμός στην αρχ.Ελλάδα
- 19 ΤΩΡΑ ΠΟΥ ΕΙΝΑΙ ΑΝΟΙΞΗ..**
Ποίημα
- 20 ΑΠΟ ΤΟ ΧΘΕΣ ΣΤΟ ΣΗΜΕΡΑ...**
Εφημερίς-ίδος
- 23 ΠΕΡΙΗΓΗΣΕΙΣ...ΣΤΟ ΜΥΣΤΡΑ**
Μια βόλτα...
- 26 ΤΑ ΕΝ ΟΙΚΟ...**
Τροπικά δάση,όξινη βροχή και greenpeace
- 32 ΙΔΕΟ...ΓΡΑΦΗΜΑΤΑ**
Άντε...γεια...
- 33 ΟΝ...ΠΟΛΙΤΙΚΟΝ**
Το πείραμα του κέντρου
- 34 ΣΦΗΝΑ**
Ένας φαντάρος γράφει
- 35 ΣΦΗΝΑΚΙΑ**
Αλκοολισμός
- 37 ΕΝ...ΤΕΧΝΩΣ**
Μουσικά νέα

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Οι Ιχνηλασίες αποτελούν φορέα ιδεών που εκφράζονται μέσα από κείμενα ενυπόγραφα τα οποία εκθέτουν τις απόψεις του συγγραφέα και όχι του εντύπου αυτού συνολικά. Εσείς, ενεργητικοί συνεργάτες και όχι παθητικοί αναγνώστες,μπορείτε να συμμετέχετε σ'αυτή μας την προσπάθεια με δικά σας άρθρα απαλλαγμένα κάθε τροσβλητικής διάθεσης.

"ΙΧΝΗΛΑΣΙΕΣ"

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ ΕΚΔΟΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ
ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

*****   *****

ΕΤΟΣ : 1

*****   *****

ΜΑΪΟΣ 1995

*****   *****

ΑΡ. ΤΕΥΧΟΥΣ : 4

*****   *****

ΤΙΜΗ : 200 ΔΡΧ.

*****   *****

Ελ.Βενιζέλου 70, Τ.Κ. 17671, Καλλιθέα

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ	ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΟΡΟΜΗΛΑ	ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ
ΜΑΡΓΕΤΗ	ΚΑΤΕΡΙΝΑ
ΠΡΟΒΑΤΑΡΗ	ΣΟΦΙΑ

ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ
ΚΟΥΖΕΛΗ ΜΑΡΙΑ

ΙΧΝΗΛΑΣΙΕΣ....ΣΤΗ ΜΟΝΕΜΒΑΣΙΑ

"Ετούτο το τοπίο είναι
σκληρό σαν τη σιωπή"

Όταν θα πάω στη Μονεμβασιά, θα ονειρευτώ μian άλλη εποχή. Θα δω από τη θάλασσα να έρχονται τα εχθρικά καράβια και περπατώντας στις "δρομικές" θα ακούω την περήφανη περπατησιά των Λακεδαιμονίων ιδρυτών της.....

Αυτή η καστροπολιτεία φυλάει μέσα στα τείχη της την ιστορία δεκατεσσάρων αιώνων διατηρώντας την αίγλη της αναλλοίωτη. Πολυπόρθητη και ταυτόχρονα "απόρθητη" φέρει τις μνήμες ακόμα και των Αραβικών επιδρομών του 9ου και 10ου αιώνα, της ναυτικής εκστρατείας των Νορμανδών στα μέσα του 12ου αιώνα, της σκληρής παράδοσής της στους σταυροφόρους στα 1250.

Αγέρωχη και περήφανη μέσα απ' όλες τις δυσκολίες ορθώνεται, διεκδικώντας εμπορικά και εκκλησιαστικά προνόμια αυτοκρατορικά χρυσόβουλα, που βρίσκονται σήμερα σε διάφορες βιβλιοθήκες της Ευρώπης για να μαρτυρούν το μεγαλείο της.

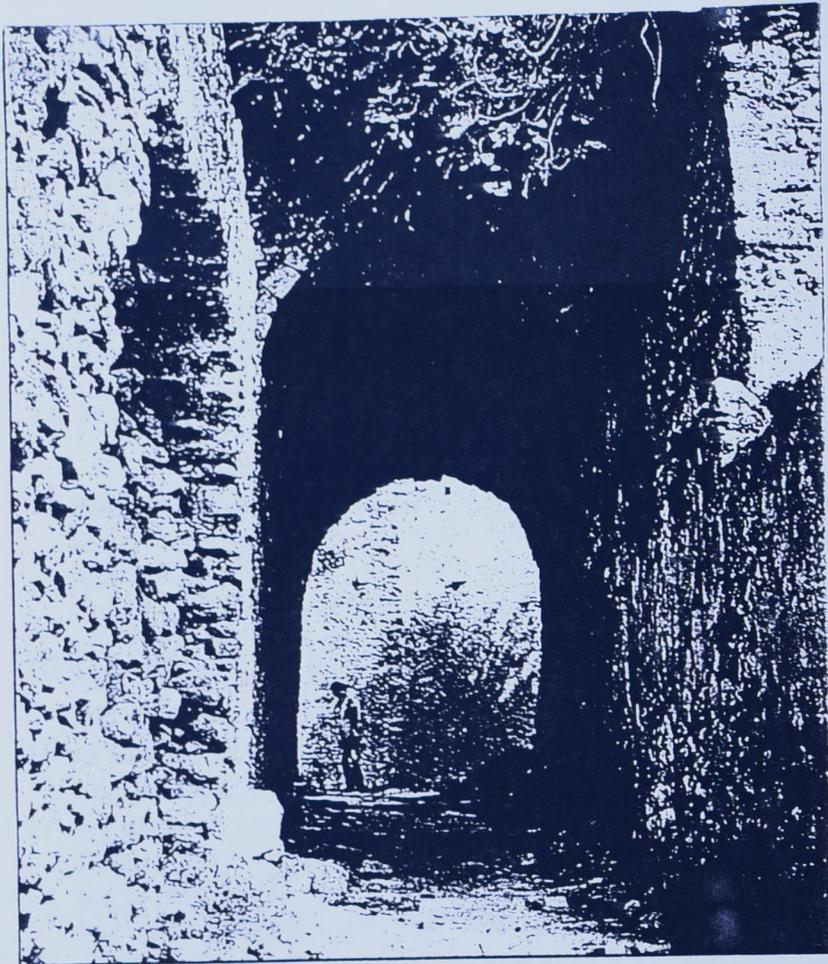
Η Μονεμβασία στα τέλη του 14ου αιώνα μετά από μια μακρά σειρά εμφυλίων συγκρούσεων στην Πελοπόννησο, πέρασε (για σύντομο χρονικό διάστημα) στα χέρια των Τούρκων το 1391 παραμένοντας όμως ένα μεγάλο πνευματικό κέντρο (απ' όπου προήλθε μια σημαντικότερη σειρά μητροπολιτών της Ρωσίας, που πήγαν στην έδρα τους γνωρίζοντας τη σλαβική γλώσσα).

Όταν θα πάω στη Μονεμβασιά, θα αντισταθώ πεισματικά στις θύμησες του 15ου αιώνα, όπου η ενδοχώρα συρρικνούμενη λόγω της επέκτασης των Τούρκων και της εγκατάστασης των

Αλβανών, παύει να υπάρχει ως κόμβος στους θαλάσσιους δρόμους προς την Κωνσταντινούπολη και αντιμετωπίζει την αδιαφορία της Γαληνοτάτης για μια αποικία που θα μπορούσε να είναι ανταγωνιστική της Κρήτης. Θα κοιτώ από το Γουλά, τη βορινή άνοδο για την πόλη, το ψηλό τείχος, που έχτισαν οι Τούρκοι για να αποφύγουν την επίθεση των ιπποτών του Αγίου Ιωάννου, και θα πονέσω όταν οι οχυρώσεις της πόλης θα φανερώνουν την απόφαση των διοικητών της Μονεμβασίας να την παραδώσουν αμαχητί στους Τούρκους τον Σεπτέμβριο του 1715.

Η ερήμωση της που ολοκληρώθηκε μετά τα Ορλωφικά και που τόση εντύπωση προκαλούσε στις αρχές του 19ου αιώνα θα μου φανερωθεί, όταν θα δω το σπίτι της "Ρεβέκκας" (όπως είναι γνωστό από την τελευταία Μονεμβασιώτισσα κάτοικό του, χτισμένο στις αρχές του 18ου αιώνα). Και αυτό διώροφο, όπως όλα σχεδόν τα σπίτια, έχει όλα τα χαρακτηριστικά των Μονεμβασιώτικων σπιτιών. Στο ισόγειο ο θόλος για βοηθητική χρήση, η στέρνα, πάνω ο αδιαίρετος χώρος που φιλοξενούσε την οικογένεια, που καλυπτόταν με μια διπλή ξύλινη στέγη.

Όταν θα πάω στη Μονεμβασιά, θα δω τα ερείπια της Πάνω Πόλης καθώς αυτά θα χαιρετούν τη θάλασσα και τις βιολέτες στα ανατολικά της πόλης και αμέσως θα καταλάβω γιατί οι Τούρκοι ονόμασαν αυτή την πόλη "Μενεξέ" ή "Μπενεφσέ" τη στιγμή που οι μυρωδιές από τα αγριολούλουδα θα με λιγώνουν... Τα μάτια μου θα καρφωθούν στο "Πορτέλο", τη πύλη που χαρακτηρίζει το θαλάσσιο τείχος, το οποίο διατη-

Μία από τις «δρομικές», τους σκεπαστούς θολωτούς δρόμους, στην Κάτω Πόλη.

ΜΕΣ' ΑΠ' ΤΗ ΣΚΟΥΡΙΑ

Ήταν ἡ στέρηση, τ' ἀγκάθια, οἱ πέτρες, τό πηγάδι.
 Νερό ἀλμυρό — καί ποῦ νά ξεδιψάσεις. Ἡ ἀλμύρα
 νά δείχνει τά βαθιά τῆς δίψας, νά δείχνει, νά μετράει
 τό ἀμέτρητο τῆς θάλασσας, — παράθυρα, μπαλκόνια,
 μαντίλια ἀποχαιρετισμῶν γιά τίς μεγάλες συναντή-
 σεις

τοῦ ἄλλου καιροῦ, πῶς κεῖ ἀπ' τό θάνατο, πολύ πῶς
 κεῖ. Στήν πλατεία

τ' ἀρχαῖο κανόνι φαγωμένο ἀπ' τό χρόνο καί τ' ἀλάτι
 τό ἴδιο τά μάνταλα καί τά κλειδιά τῶν ναῶν. Ἡ σκου-
 ριά

ἔχει τό μέγα μερτικό της. Ἀπό δῶ ἔχει ξεπηδήσει
 τ' ὠραῖο παιδί μέ τό κλουβί καί τό φανάρι· μέ τόν ἕνα
 κυνόδοντα προεξέχοντα σ' ἔκφραση ἀμηχανίας
 ἢ πιθανόν καί σαρκασμοῦ. Τό βλέμμα του πάντα στυ-
 λωμένο

(κι ὅταν κοιτάει ἄλλοῦ) στό φτερωτό λιοντάρι σκα-
 λισμένο

στό στόμιο τῆς δεξαμενῆς καί πάνω στήν πύλη. Τό
 παιδί τοῦτο

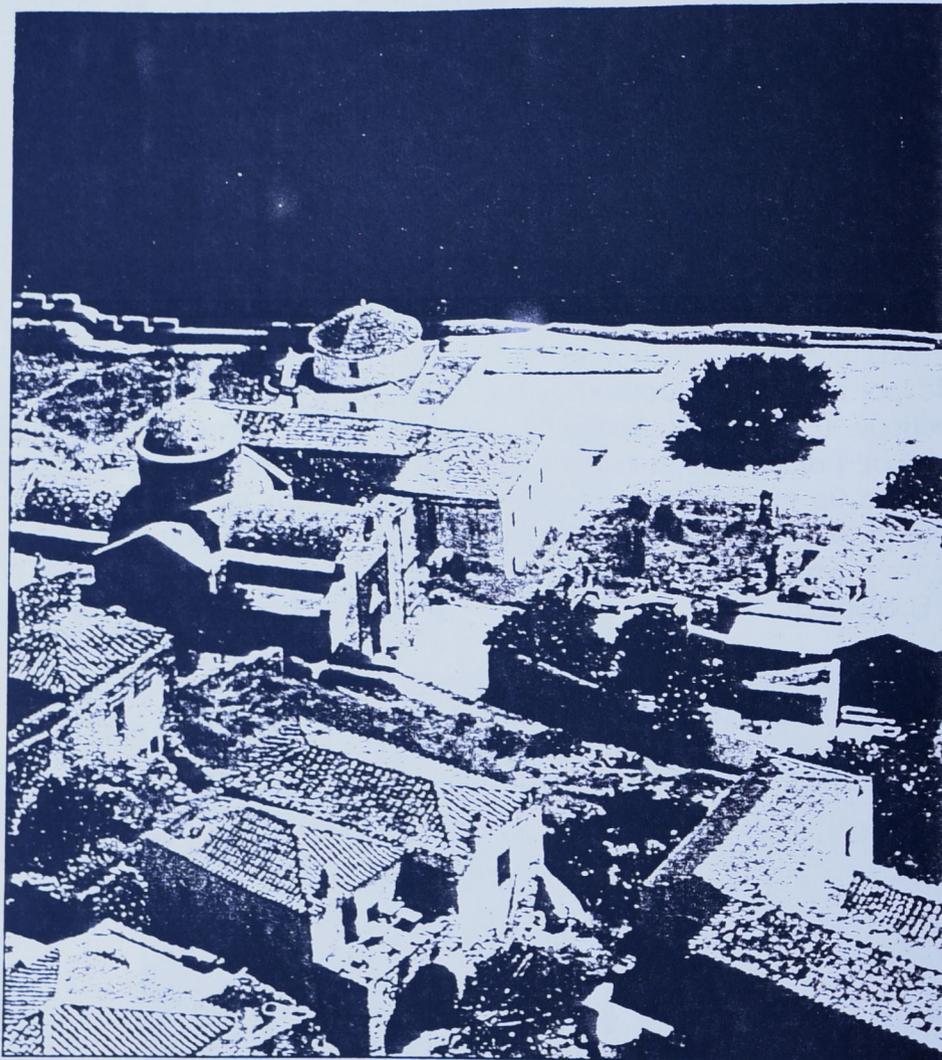
πού τή μεγάλη Ἀνάσταση ἐτοιμάζεται νά πραγμα-
 τοποιήσει.

ρείται όπως ακριβώς ήταν αρχικά (χάρη στη συντήρησή του από τους Ενετούς) Και από το πορτέλο θα περπατήσω στις "Βόλτες", το μονοπάτι που θα με οδηγήσει ξανά στην Πάνω Πόλη αφού πρώτα ευλαβικά σταματήσω στην πλατεία του Ελκόμενου, όπου βρίσκεται και το Τζαμί, που κατά την παράδοση υπήρχε εκεί ναός αφιερωμένος στον Άγιο Πέτρο της Μονεμβασιάς. Και θα μου κρύβουν τον ήλιο οι δρομικές, οι θόλοι, που σε πολλά σημεία καλύπτουν το δρόμο, μα θα είναι ευχάριστο αφού "θα είναι η στέρηση, τ' αγκάθια, οι πέτρες, τό πηγάδι. Νερό αλμυρό - και που να ξεδιψάσεις....."

Όταν θα πάω στη Μονεμβασία, θα ανακαλύψω μέσα από τα ερείπια τους χριστιανικούς βυζαντινούς ναούς, και η ανάγκη μου θα είναι μεγάλη να επισκεφτώ την εκκλησία της Αγίας Σοφίας ή σωστότερα, της Θεοτόκου της Οδηγήτριας. Πέρα από την ιδιαίτερη αρχιτεκτονική του κτίσματος (οκταγωνικός, που σπάνια συναντάται στον ελλαδικό χώρο), θα θαυμάσω τις μοναδικές τοιχογραφίες εξαιρετικής τέχνης που χρονολογούνται από τον 17ο αιώνα και αφού καταπιαστώ με την αναγνώριση των τόξων και των ημιχωνίων, θα ικανοποιησω έστω και συμβολικά το θρησκευτικό μου καθήκον...

Το σπίτι «της Ρεβέκκας», όπως είναι γνωστό από την τελευταία Μονεμβασιώτισσα κάτοικό του, από τα εντυπωσιακότερα της Μονεμβασίας, χτισμένο στις αρχές του 18ου αιώνα.

Ο διπλός ναός που είναι αφιερωμένος στον Άγιο Δημήτριο και Άγιο Αντώνιο.

Εκεί όμως που θα αισθανθώ πραγματικά εκστατικά, θα είναι όταν μπω στο ναό του Ελκομένου Χριστού. Χτισμένος ήδη από τα τέλη του βου αιώνα, δηλαδή στη πρώτη φάση της εγκατάστασης των Λακαϊδεμονίων στο βράχο! Ο ναός καταστράφηκε εν μέρει κατά τα Ορλωφικά, αλλά επισκευάστηκε μετά το 1821 και όταν ήρθε ο Καποδίστριας για επίσκεψη το 1827 θεωρήθηκε ότι επισκεπτόταν καινούργιο ναό! Σε αυτό τον ιερό χώρο θα δω τους "θρόνους" του αυτοκράτορα Ανδρόνικου Β' Παλαιολόγου και της αυτοκράτειρας, αλλά δεν θα έχω την ευτυχία να δω την περίφημη εικόνα της σταύρωσης του 14ου αιώνα, μια από τις μεγαλύτερες βυζαντινές εικόνες, που πια δεν βρίσκεται στο ναό που για

αιώνες τη φύλαξε! Τι ειρωνία....! Το 1964 οι κάτοικοι της Μονεμβασίας φοβήθηκαν να την αφήσουν να φύγει για την έκθεση του συμβουλίου της Ευρώπης, μήπως, όπως ο αυτοκράτωρ Ισαάκιος Άγγελος τους την πήρε με δόλο το 12ο αιώνα, τους την πάρουν και πάλι! Αλλά το κακό τελικώς έγινε μια νύχτα του 1979 όταν η εικόνα εκλάπη από την αφύλακτη εκκλησία μαζί με άλλες πολλές και τεμαχίστηκε για να μεταφερθεί! Βρέθηκε, αποκαταστάθηκε, αλλά δεν βρίσκεται πια εκεί που της αρμόζει.....!

Από τις 24 (σε καλή κατάσταση) ερειπωμένες εκκλησίες, που οι περισσότερες έχουν βυζαντινά στοιχεία αν και έχουν υποστεί επεμβάσεις, ξεχωρίζει ακόμα και το περιβόητο Τζαμί

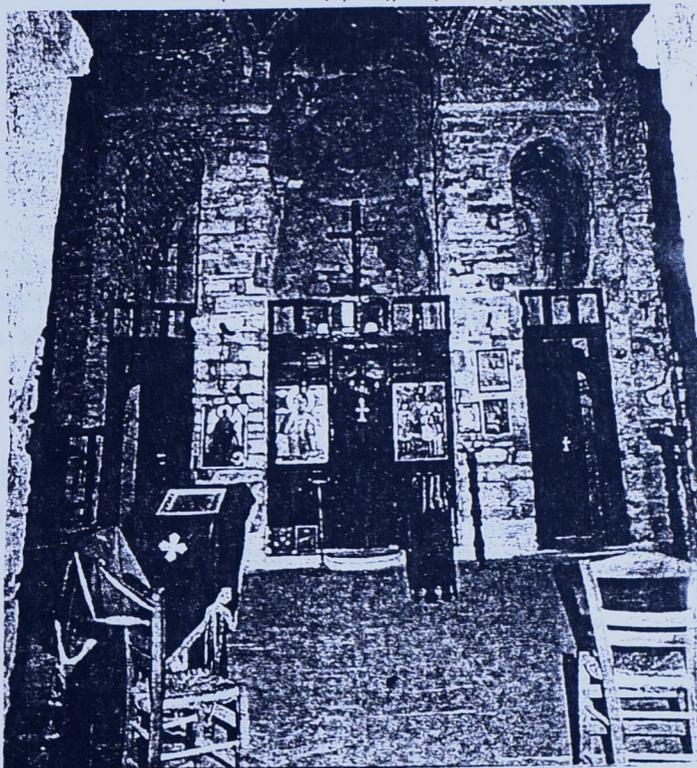
της Κάτω Πόλης που κατά την παράδοση ήταν χτισμένος προς τιμήν του τοπικού αγίου, του αρχιεπισκόπου της πόλεως Πέτρου, που έλαβε μέρος στη Σύνοδο της Νίκαιας το 787.

Δεν ξέρω γιατί η αίσθηση και μόνο ότι θα περιδιαβαίνω σε ένα τόπο, που έζησε ένας άγιος, που πολέμησαν τόσοι για να τον κατακτήσουν, που ενέπνευσε τόσους ποιητές, που συγκίνησε κάθε επισκέπτη του, μου είναι τόσο οικείος... Όταν θα πάω εκεί για πρώτη φορά, θα περάσουν από το μυαλό μου όλες οι δοξασίες και οι μύθοι για αυτόν τον τόπο, και η κάθε πέτρα, το κάθε τείχος θα έχει και ένα όνομα, μια ιστορία, τη δική μας ιστορία. Το τείχος στη βορινή πλευρά αυτού του βράχου, είναι το "Mura Rossa", το κόκκινο τείχος (όπως το ονόμασαν οι Βενετσιάνοι), οι δεξαμενές της πόλης ονομάζονται "Καράβι", "Κερατσίνι", "Calera" (Κάτεργο) .....

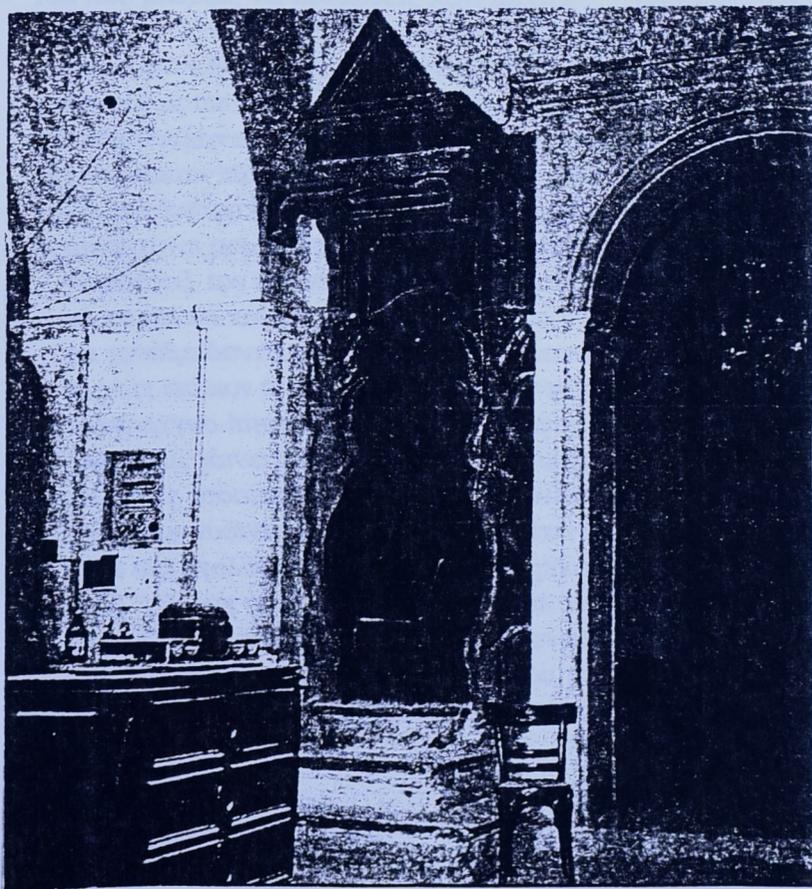
Όταν θα πάω στη Μονεμβασία, θα.....Μα γιατί, αν και δεν έχω πάει στη Μονεμβασία, θαρρώ πως η εικόνα του τοπίου της, των κτισμάτων της, των ανθρώπων της βρίσκονται μέσα στο

μυαλό μου τόσο ξεκάθαρες; Μήπως φταίει γι' αυτό η εθνική μου τιμή, "πολυπόρθητη" μα ταυτόχρονα και "απόρθητη";.....

Καλό ταξίδι στις μνήμες σας!

Εσωτερικό της Θεοτόκου Οδηγητρίας - Αγίας Σοφίας.

Ένας από τους δύο λεγόμενους "Θρόνους", του αυτοκράτορος Ανδρόνικου Β' Παλαιολόγου και της αυτοκράτειρας, που βρίσκονται στο ναό του Ελκομένου.

ΠΟΙΗΤΙΚΗ . . . . ΑΔΕΙΑ

Ο ΑΠΟΧΩΡΙΣΜΟΣ

Είπες: " Ἦγγικεν ἡ ὥρα λοιπόν,
το τέλος ἄγγιξε καὶ το παρόν".

Εἶπα: " ἐπιζητῶ μόνον το παρελθόν,
τ' ἀπορρίπτω το ἀβέβαιο μέλλον".

Είπες: " Ἦγγικεν ἡ ὥρα λοιπόν,
ἔφτασε τώρα καὶ στο παρόν".

Εἶπα: " στην πορεία τῆς ζωῆς μου υπήρξες,
ένα σχῆμα στις θολές μου εἰκόνες".

Είπες: "Ἦγγικεν ἡ ὥρα λοιπόν,
το τέλος εἶναι πλέον στο κενόν".

Εἶπα: "στις ἀτέλευτες νύχτες θα ζεις,
μεσ' τ' ἀτέρμονα βάθη τῆς ψυχῆς".

Είπες: "Ἦγγικεν ἡ ὥρα λοιπόν,
την κοινὴ διαδρομὴ προσπερνούμε".

Εἶπα: "σχῆματα ἀτεχνα τώρα θωρούμε,
ἄρα γε θα μας ξεπεράσουν;"

ΜΑΡΙΑ-ΕΛΕΝΗ

Ἐκδοπκὴ ἀδεία καὶ ἡ σπῆλη φιλοξενεῖ
ένα ποῖημα ἀγνώστων λοιπῶν στοιχειῶν καὶ
συσταπκῶν σχολίων. Ἀγνοῶντας τα αὐτὰ που
εἶναι οὕτως ἢ ἄλλως μηδαμινῆς σπουδαιό-
τητας, ἀφοῦ κάθε ποῖημα εἶναι το ἴδιο μια
οντότητα αὐθύπαρκτη καὶ ἀξιοσέβαστη,
ανεξάρτητα ἀπὸ το υποκείμενό τῆς, προ-
σπαθῶ να κατανοήσω τὴν ἐσωτερικὴ ἀνά-
γκη τῆς ποιήτριας, που μετουσιώθηκε σε
δημιούργημα.

Το γεγονός καὶ μόνο, ὅτι στο ποῖημα δι-
ακρίνεται, ἀπὸ τὴν πρώτη ἀνάγνωση, μια
πμότητα συναισθημάτων ἢ μάλλον σεμνόπι-
τα - θα ἔλεγα -, που εἶναι το ψυχολογικὸ ἐ-
χέγγυο τῆς πμότητας, με κάνει να μπορῶ
να τὴν "ποτέψω", ὅσο παράδοξα ( ) εἶναι
αὐτὰ που ἐκθέτει. Ἄν καὶ δε βρίσκω τίποτα
το ἀσυνήθιστο καὶ παράδοξο σε τούτο το
ποῖημα, ἀντίθετα, ἀντικρῶζω μια πραγμα-
τικότητα υπερβολικὰ οικεῖα στον ἀνθρώπινο

βίο.

Μου ζητήθηκε να "αναλύσω" αὐτὸ το
ποῖημα, μα νοιώθω πως ἡ εὐθύνη μου εἶναι
μεγάλη, γιατί γνωρίζω πως ἡ ἀνάλυση γίνε-
ται γόνιμη ἀν, καθὼς προσπαθεῖ ταπεινά καὶ
πῆμα να κατανοήσῃ τὴν οὐσία, να βάλλῃ
σε τάξη καὶ να διαλευκάνῃ για τον ἀμύπητο
μαθητὴ ὅλα ὅσα πρέπει νά ναι ξεκάθαρα,
δεν παύει ταυτόχρονα να τον καλεῖ να ἀ-
νακαλύψῃ μόνος του, να ξαναδιαβάσῃ, να
σκεφτεῖ, να προσπαθήσῃ να νοιώσῃ γι' ἄλλη
μια φορά, μαζί με τον ποιητὴ-συγγραφέα-
δημιουργό, ὅ,τι ἐνίωσε καὶ αὐτὸς μέσα ἀπὸ
ἐκεῖνον. Ἐτσι δε θα καταπαστῶ με φιλο-
λογικές (που συνήθως κατανοοῦν φιλολογί-
σπκες) ἐρμηνεῖες για τὴν ἐπιλογή καὶ θέση
τῶν λέξεων ἢ για το ὕψος ἢ για, δεν ξέρω
καὶ ἐγώ, τι ἄλλο, γιατί δεν τῆς γνωρίζω οὔτε
καὶ μου ἀρέσουν. Θα γράψω για το ἐπίμονο
καὶ τραχὺ "Ἦγγικεν ἡ ὥρα λοιπόν" που, με

την επανάληψή του, θυμίζει τους χτύπους του ρολογιού όταν σημαίνει την ώρα Σκληρό και επιτακτικό, υπενθυμίζει το φθαρτό της ύπαρξής μας την ασμανιότητα του εγώ μας, το φόβο του τέλους. Νοιώθω την αγωνία που προκαλούν αυτά τα "χτυπήματα" του "Ηγγικεν η ώρα λοιπόν" και θυμάμαι τα λόγια του ΓΓκίμπραν : Ποιος ανάμεσά σας δε νοιώθει ότι η δύναμη του να αγαπά είναι απεριόριστη; Αλλά και ποιος ωστόσο, δεν αισθάνεται ότι αυτή η ίδια η αγάπη, αν και απεριόριστη, είναι αιχμαλωτισμένη μέσα στο κέντρο της ύπαρξής του και δεν πετά από σκέψη αγάπης σε άλλη σκέψη αγάπης, ούτε από πράξεις αγάπης σε άλλες πράξεις αγάπης. Και μήπως δεν είναι η αγάπη, όπως ο χρόνος, αδιαίρετη και χωρίς ρυθμό; Αυτά τα χτυπήματα του "Ηγγικεν η ώρα λοιπόν" που κάνουν το σήμερα να αγγαλιάζει το παρελθόν με ανάμνηση και το μέλλον με φόβο, μας καλούν να αναζητήσουμε την ομορφιά και την αγάπη πέρα από μέτρα και όρια.

Λένε, πως μια ερωτική σχέση, όσο μακρυνά και αν έχει οδηγήσει τη ζωή σου, δεν ολοκληρώνεται αν δεν την πενήσεις με αξιοπρέπεια.

Μα πώς μπορείς να πενήσεις κάτι με αξιοπρέπεια, όταν βαθειά μέσα σου γνωρίζεις πως έχεις τη δύναμη να το κάνει αιώνιο; Αν πιστέψεις στην Αγάπη, αν ακούσεις το κάλεσμά της, όσο απότομα και αν είναι τα μονοπάτια της δε μπορεί παρά να σε οδηγήσει σε Αγάπη. Μετά το χωρισμό, η αγάπη δεν πεθαίνει μετασχηματίζεται σε ένα ευ-

γενές αίσθημα νοσταλγίας, που ακόμα πονά! Έρχεται κάθε "ατέλειστο" βράδυ μέσα από τα "ατέρμονα" βάθη της ψυχής όπου ζει και ζωντανεύει σχήματα και εικόνες και ερωτηματικά. Ερωτηματικά για το αν αγαπάμε τελικά τα πρόσωπα ή μόνο τον έρωτα αγαπάμε. Αν αγαπάμε αυτό που μας δίνουν ή αυτό που περιμένουμε να μας δώσουν, πόσο τη μορφή τους αγαπάμε και πόσο τη μεταμόρφωσή τους, που σχολαστικά επεξεργαζόμαστε και πόσο αυτό, που περιμένουμε, αντέχει να ελπίζει.

Η Μ. Βαμβουνάκη πιστεύει ότι αντέχει! Και δεν ξέρουμε αν είναι ευλογία ή κατάρα η αντοχή τούτη. Και δεν ξέρουμε τι αξίζει πιο πολύ, η ειρήνη ή η αγωνία της ψυχής μας.

Ερωτηματικά και η απορία με την κυριολεκτική της σημασία: Δεν υπάρχει δρόμος. Δεν υπάρχει επιλογή. Είμαστε γεννημένοι για να φτάνουμε στα όρια του πόνου και για να αγαπάμε, και δε θα απαντήσουμε ποτέ στο ερώτημα: "οι εικόνες και τα σώματα, που σε δένουν με κάποιον άλλο άνθρωπο θα ξεπεράσουν άραγε τη σχέση σου μαζί του;" Η απορία - Η σκέψη πάντα αφιερωμένη σε κείνον.

Θα συμφωνήσω με τη Μ. Γκάλλαντ. Το μυστήριο του τι ακριβώς είναι ένα ζευγάρι είναι σχεδόν το μόνο αληθινό μυστήριο που μας έμεινε και όταν θα το έχουμε εξιχνιάσει, δε θα χρειαζόμαστε πια τη λογοτεχνία - ούτε άλλωστε τον ΕΡΩΤΑ!

ΣΟΦΙΑ ΠΡΟΒΑΤΑΡΗ

Γλωσσο...λογικά

"ΧΥΔΑΙΑ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΧΥΔΑΙΕΣ ΛΕΞΕΙΣ"

Τί εννοούσαν κάποτε και τι εννοούμε σήμερα μιλώντας για χυδαίες λέξεις ή γενικά για εκχυδαϊσμός της γλώσσας; Όταν παλαιότερα μιλούσαν για την "παρεφθαρμένην" γλώσσα του "εσχάτου και όλως αμορφώτου όχλου" ή για τις χυδαίες λέξεις δεν εννοούσαν μόνο τις ξενικές λέξεις όπως καφές, φιδές, καναπές κ.τ.λ., αλλά και πάγκοινες ελληνικές λέξεις της κοινής νεοελληνικής, καθώς φιλί, ψωμί, λιβάνι, χάρη κ.τ.λ.

Σήμερα με το "χυδαία γλώσσα" εννοούμε περισσότερο την κακέμφατη έκφραση, τη λέξη με μειωτική σημασία. Αρκετά χαρακτηριστική είναι στις μέρες μας η κατάληξη -άκας. Οι λέξεις γυαλάκας, εξυπνάκας, κορτάκας και οι πιο εξεζητημένες όπως πονηράκας, νευράκας, ολυμπιακάκας βρίσκονται καθημερινά στο λεξιλόγιό μας. Στην κοινωνία μας δεν είναι ακόμα ξεκάθαρο αν οι καλλιεργημένες και ανώτερες τάξεις αισθάνονται ως μειωτική την απόχρωση ορισμένων λέξεων όπως λαμαρινάς, μπακάλης, σιδεράς, κ.λ. παπέναντι στις "αποχρωματισμένες" όπως σιδηρουργός, παντοπώλης, κ.λ.π. Πάντως στις περιπτώσεις αυτές δεν πρέπει να μιλάμε για εκχυδαϊσμό και τα παρόμοια, αλλά για τον λαϊκό χαρακτήρα της γλώσσας ή των λέξεων σε αντίθεση με το λόγιο χαρακτήρα. Αυτή η διάκριση είναι πιο σύμφωνη με τη σημερινή κατάσταση και ιδίως με τις γλωσσικές διαθέσεις μας των τελευταίων δεκαετιών, όταν δηλαδή η περιφρόνηση προς τη λαϊκή γλώσσα έχει-αν όχι εξαλειφθεί-πάντως σημαντικά υποχωρήσει.

Η κατηγορία για εκχυδαϊσμό, ξεκίνησε λόγω των αντιλήψεων για γλώσσες κατώτερης και ανώτερης ποιότητας. Αν και οι αντιλήψεις εκείνες ανήκουν βέβαια κυρίως στο παρελθόν ωστόσο είναι πάντα γεγονός ότι οι λέξεις με τη χρήση τους φθείρονται.

και η φθορά συμβαίνει σε λέξεις κάθε είδους, δεν περιορίζεται δηλαδή μονάχα σε λέξεις που σημαίνουν κατώτερα πράγματα (αν και συμβαίνει ίσως σ' αυτές), κάποτε και η ευγενέστερη, από σημασιολογική άποψη, λέξη όπως η λέξη "σπίτι", μπορεί να χρησιμοποιείται με χυδαία σημασία. Αντίθετα έχουμε ξένες λέξεις, που δε χρησιμοποιούνται ποτέ με μειωτική σημασία. Τέτοιες είναι οι λέξεις καφές, κουμπάρος, λεβάντα, παράδεισος, κ.α.

Βέβαια το αν μια λέξη έχει ή όχι μειωτική σημασία δε σχετίζεται τόσο με το καθαυτό σημαίνόμενο, όσο με ψυχολογικούς όρους κάτω από τους οποίους βρίσκεται ο ομιλητής. Είναι δυνατό δηλαδή η λέξη τενεκντζής να λέγεται χωρίς καμιά μειωτική απόχρωση, σαν λέξη που κατονομάζει απλώς ένα επάγγελμα, και αντίθετα μπορεί να προσλάβει μειωτική σημασία από έναν άλλο ομιλητή. Ακόμη και μια λέξη ουδέτερη, π.χ. χασάπης μπορεί κάποτε να ειπωθεί μειωτικά. Μπορούμε πάντως σε μερικές περιπτώσεις να διακρίνουμε σταθερά τη μειωτική σημασία της λέξης απέναντι σε μια άλλη συνώνυμή της συνήθως λόγια. Έτσι η λέξη "μπακάλης" χρησιμοποιήθηκε με μειωτική σημασία για τον ευτελή επαγγελματία απέναντι στη λέξη παντοπώλης. Το θέμα όμως αυτό είναι πολύ μεγάλο και περίπλοκο, γι' αυτό θα χρειαζόταν να σπαταλήσουμε πολλές σελίδες, πολύ χρόνο και προπαντός πολύ μελάνι! Έτσι λοιπόν το μόνο που μπορούμε να κάνουμε είναι να εναποθέσουμε όλες μας τις ελπίδες στους συνειδητοποιημένους -ελπίζω- ανθρώπους για να πορασπίσουν την τιμή και την υπόληψη της πλουσιοτέρας, από όλες τις ομιλούμενες ανά την υφήλιο γλώσσες, γλώσσα.

Και....

Συ(ν)γνωμη...

Κιόλας....

ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΑ ΚΑΙ ... ΠΑΣΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ζάπινγκ από την Κατερίνα Ανδρινοπούλου.

Λοιπόν! Εσείς νομίζετε πως για να σηκωθείτε νωρίς, πρέπει να έχετε εργαστήριο; Ή να πηγαίνετε εκδρομή; Ή να προλάβετε τις πρώτες εκπώσεις; Ε όχι! Υπάρχει κι άλλος τρόπος! Να σας ξυπνήσουν!! Και καλά να σε ξυπνήσει κανένας γείτονας που πορώθηκε πρωί πρωί και ακούει Καζαντζίδη στο διαπασών! Καλά να σε ξυπνήσει κανένα τηλέφωνο από παρέα να πας για καφέ! Αν σε ξυπνήσουν ψίθυροι σ'ένα σπίτι που εδώ και εφτά μήνες νομίζεις πως μένεις μόνη σου, τότε τι γίνεται;

Σήμερα είχα μία ημέρα... Άλλα Κόλπα!! Σηκώνομαι το πρωί και συλλαμβάνω το κασετόφωνο με το ξυπνητήρι μου σε φιλοκουβεντούλα!

- Καλέ κασετόφωνο, τι έχεις;
- Άσε ρολόι. Χτες με άφησε ανοιχτό όλη τη νύχτα και ξεθεώθηκα! Μα γιατί δε μου βάζει μπαταρίες Energizer;
- Έλα ντε! Εγώ να δεις τι τραβάω! Με βάζει να χτυπάω κάθε πρωί στις εφτά και τελικά τρώω μια σφαλιάρα και η κυρία ξυπνάει στις δώδεκα!!
- Μα καλά, δεν ξέρει τίποτα για τις Energizer;

- Δε μπορεί, θα ξέρει.
- Μα δε γίνεται, εγώ, ένα ΑΚΑΙ να βάζω ό,τι και ό,τι. Θέλω Energizer!
Μου φαίνεται πως τα αφήνω να κάνουν πολύ παρέα με την τηλεόραση και παίρνουν αέρα τα μυαλά τους!!

Το πράγμα όμως δε σταματάει εδώ. Πηγαίνω στην κουζίνα να φτιάξω καφέ... τα ίδια!

- Καλέ μπρίκι δεν έχω καθαρίσει καλά, γιατί δε μου βάζει Svelto;

- Έχεις δίκιο ρε πιάτο. Δε φτάνει που μας πλένει πάντα γρήγορα, βάζει ό,τι και ό,τι. Εγώ θέλω Svelto, είναι φίλος μου!

Αυτό μας έλειπε τώρα. Θα μας προβάλλουν και απαιτήσεις τα κουζινικά εδώ μέσα! Σε λίγο θα θέλουν και κρέμα ημέρας!!

Στη ντουλάπα δε, μία άλλη ιστορία...

- Πετσέτα μου ... πιάσε με λίγο να δεις. Όταν με πήρε, ήμουν απαλή σα μετάξι. Τώρα χωρίς Casoline, κοίτα πως έγινα!

- Λοιπόν μάγκες ... η κατάσταση έχει φτάσει στο απροχώρητο. Τα γυαλικά θέλουν Glassex και προτείνουν ΑΠΕΡΓΙΑ. Τι λέτε;
- Όχι σήμερα ρε φλοκάτη. Θα πάω με το μπουφάν επίσκεψη. Μας έχει καλέσει η μπανιέρα για μια σάουνα.

Ορίστε! Αυτό μας έλειπε! Απεργία. Δε φτάνει δηλαδή που η τηλεόραση τα ενημέρωσε για τις νέες κυκλοφορίες, τους είπε και για τους αγρότες που έκλεισαν τους δρόμους. Έχει γούστο να θέλει και αυτή Filmnet!

Σκέφτηκα λογικά και κατέληξα στο συμπέρασμα πως δε με συμφέρει να κάνουν απεργία. Θα μου κλείσουν το διάδρομο! Και καλά να μου κλείσουν το διάδρομο προς την κουζίνα. Το πολύ πολύ να τρώω έξω. Αν μου τον κλείσουν όμως προς την τουαλέτα;;

Έτσι λοιπόν, μην έχοντας περιθώρια επιλογής, πήγα στην τράπεζα για να σηκώσω χρήματα. Τι το ήθελα; Νόμισα πως μπήκα στο "Χαμογελάτε". (Από τότε που το video της Εθνικής βοήθησε στη σύλληψη των ληστών "ο ψηλός και ο κοντός", οι κάμερες δουλεύουν συνέχεια. Ποιος ξέρει, μπορεί να παρουσιαστεί κανένας "χοντρός και λιγνός"! Τι να δω στην τράπεζα! Σκηνοθέτης, μακιγιέρ, κάμεραμαν... και δύο καρέκλες με τίτλο "Αυτόπτες μάρτυρες"! Ε, να μην πέφτουν και σε άσχετους τα κανάλια, που να λένε "Δεν ξέρω εγώ περνούσα απ'έξω μισή ώρα πριν τη ληστεία... Μαμά, παστίτσιο για το βράδυ..γεια!"

Κάποια στιγμή είχαμε διάλειμμα στην εξυπηρέτηση για διαφημίσεις και έπιασα κουβέντα με μία κυρία:

- Για ανάληψη και εσείς;

- Ναι παιδί μου, δέκα εκατομμύρια. Ήρθε ο λογαριασμός του Ο.Τ.Ε.

- Γιατί τόσα πολλά;

- Έχω γιο!!

Κατάλαβα, ας είναι καλά οι γραμμές με τα εξήντα νούμερα. Ήθελα νά'ξερα πώς τα μαθαίνουν απ'έξω! Μετά το διάλειμμα εξυπηρετηθήκαμε όλοι εκτός της κυρίας με τα πολλά. Την έδιωξαν, γιατί δεν είχαν και γιατί έπρεπε να πάει στο κέντρο, λέγοντας "Μπράβο χάσατε!"

Αφού ψώνισα στο Super Market, πήρα και λίγο make up, που μου είχε τελειώσει, μήπως και ξαναπάω στην τράπεζα. Μπορεί αργότερα τα έπιπλα να θέλουν Overlay! Κατάλαβες δηλαδή; Θα πλένουμε με Casoline και θα τη βγάζουμε με σαμπουάν 32 σε ένα για να μην έχουμε απεργίες!

Τι σου είναι όμως η τεχνολογία! Αν δεν υπήρχε το βίντεο να έπιαναν τους ληστές, αυτοί θα λήστευαν και το ταμείο στο Χαροκόπειο και θα πηγαίναμε εκδρομή με έξοδα της εταιρίας προστασίας απόρων!. Γυρνάω λοιπόν στο σπίτι, ανοίγω την τηλεόραση και πετυχαίνω δελτίο ειδήσεων. Διαβάστε τι άκουσα η άμοιρη (θα πάρω ωτοασπίδες τελικά!):

Κυρίες και κύριοι καλησπέρα σας. Το ΜΕ-GA και το ANΤ1 απέκλεισαν τον Ισθμό της Κορίνθου με τις κάμερες, ζητώντας να ξαναγαυρίσουν οι αγρότες γιατί τους τελείωσαν τα πλάνα!!

ΑΠΕΡΓΙΑ έχει αύριο όλη η Ελλάδα. Συγκεκριμένα αύριο δε θα έχουμε νερό, τηλεφωνο, φως, τρόλεϋ, τρένα, λεωφορεία, ταξί. Κλειστά θα παραμείνουν επίσης όλα τα κανάλια, τα κέντρα διασκέδασης, τα εστιατόρια, οι τράπεζες, τα ταχυδρομεία, τα μαγαζιά, οι ραδιοσταθμοί, τα βενζινάδικα και ό,τι άλλο είναι ανοιχτό σήμερα. Οι φορτηγαντζήδες απειλούν να κλείσουν τους δρόμους της Αθήνας αλλά ο πρωθυπουργός είναι ανένδοτος. Δήλωσε: "Δε θα αλλάξουμε γνώμη επειδή:

Άλλος για Ταύρο τράβηξε πήγε
άλλος για το Μαρούσι
και άλλος γι'Αγία Παρασκευή
με όλο το λεφούσι."

Από Δευτέρα κλείνει το κέντρο για τα Ι.Χ. Ο δήμαρχος θα μοιράζει παπούτσια έξω από τη Βουλή για όσους θέλουν να περπατήσουν.

Κλήρωση θα γίνει για το που θα περάσουν οι φοιτητές ετεροδημότες το Πάσχα, καθώς οι αγρότες κλείνουν πάλι τους δρόμους. Όσων το επώνυμο αρχίζει από Α-Μ

θα κληρωθούν τη Μ.Τρίτη και όσων αρχίζει από Ν-Ψ τη Μ.Τετάρτη. Όσοι έχουν το Ω θα παραμείνουν στην Αθήνα, όπου θα γίνει δεξίωση στη βίλα του Κου Πρωθυπουργού με αρνί στη σούβλα!

Αυτές ήταν οι σημαντικότερες ειδήσεις ως τώρα. Αναλυτικότερα στις 8:30 με τον Τέρενς Κουίκ. Γεια σας.

Άντε να δω τι άλλο θα ακούσουμε ρε παιδιά. Ίσως Πασχαλινά κάλαντα!!

Πριν κλείσω θα ήθελα να δώσω μια λύση σε όσους star προσπαθούν να μείνουν στη δημοσιότητα με το να διαδίδουν ότι παντρεύονται μετεξύ τους! Φωτογραφίες, λεζάντες, (θα μείνω παρθένα), εικασίες για το πότε, κ.τ.λ. Μετά το γάμο όμως, τι; Ποιος θυμάται τώρα πως η Ντενίση θα έπαιρνε το Γκλέτσο; Ο Κωστέτσος την Πούπου; Ποιος ασχολείται με την καθυστέρηση του γάμου της Ρούλας; Δεν πουλάνε πια παιδιά. Προτείνω λοιπόν:

1) Δηλώσεις των star για πιθανή ενασχόλησή τους με ακαδημαϊκή καριέρα/. Π.χ. Η Βάνα Μπάρμπα, διδάκτωρ στη Μουσική Σχολή του Ιονίου Πανεπιστημίου, ο Βλάσσης, καθηγητής Κυβερνητικής στο Πάντειο και ο Κωστέτσος, διδάκτωρ στην Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών.

2) Ξαφνικές εμφανίσεις χαμένων συγγενών (όπως στις ταινίες του Ξανθόπουλου που μιλάμε πουλούσαν!). Π.χ. Βρέθηκε στην Ταυλάνδη ο αληθινός νονός της Ρούλας!

3) Φήμες για σχέσεις μεταξύ μελών οικογενειών. Π.χ. Κλέφτηκε η σκυλίτσα της Αλίκης με το σκύλαρο της Ντενίση. Και ιδωμεν! Κάτι μπορεί να γίνει. Αυτά! Είστε ελεύθεροι να φύγετε....

Τι; Σας κούρασα; τότε σας αφήνω μ'ένα ποιηματάκι για το Χριστός Ανέστη!

" 3-2-1. Γιατί καλέ ANΤ1;

Γιατί έκομες τα κορίτσια, που ήταν όλα ένα και ένα;

3-2-1. Καλέ ANΤ1 έστω να μην πάνε χαμένα, να τα αποκαταστήσουμε με κανένα show ένα, ένα!

3-2-1. Τά'παιξε ο ANΤ1!"

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΑΝΔΡΙΝΙΠΟΥΛΟΥ.

Γεια σας, και ευχαριστούμε που επιλέξατε εμάς για την ανάγνωσή σας.

Σας φιλώ, ο δικός σας άνθρωπος.

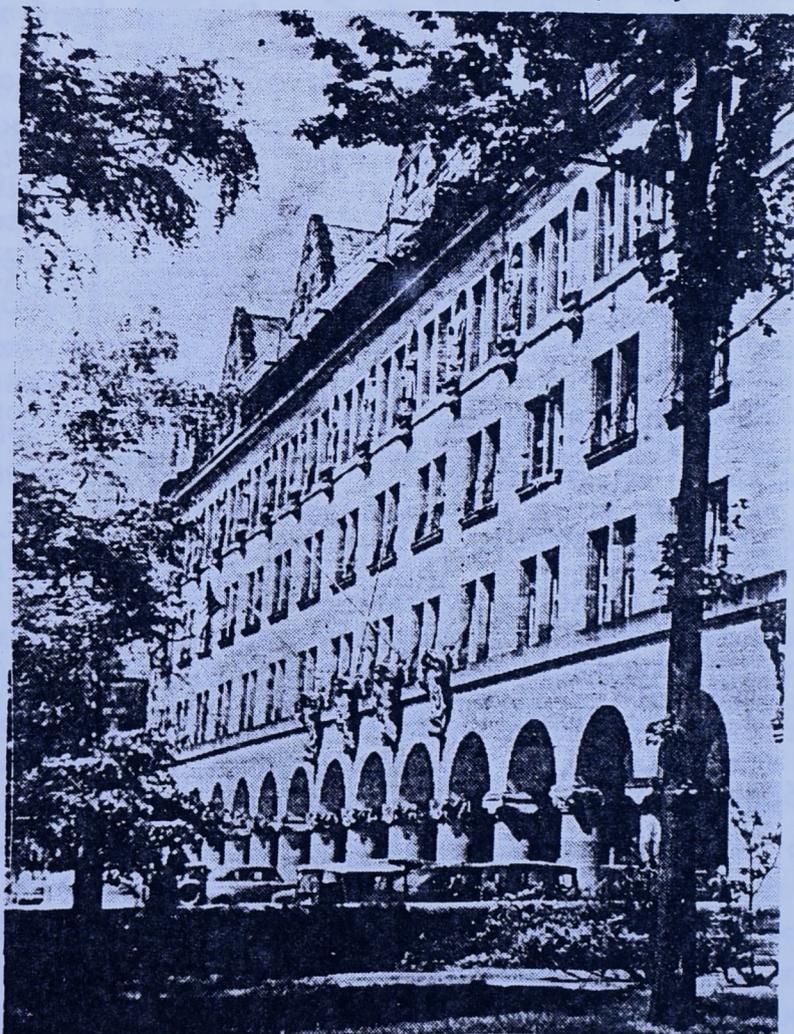
(καμιά σχέση με το μακρυμάλλη)

STOP ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΙΣ!!

Κλείνουν πενήντα χρόνια από το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου και με αφορμή το γεγονός, η ανθρωπότητα μέσα σε κλίμα γενικού ενθουσιασμού και κατακραυγής των υπερεθνικιστικών-επεκτατικών κινήσεων ... μερίζει τη μονότονη Δευτέρα, ενημερώνεται για την πορεία του πληθωρισμού, ξαναασκείται το μάταιον τούτου του κόσμου...

Αφιερώματα και ταινίες ντοκουμέντα ξεσκαλίζουν το παρελθόν στο όνομα της ιστοριογνωσίας. Όσοι έζησαν στα χρόνια που οι ριπές των όπλων γέμιζαν τις μέρες με φόβο, κλείνουν τα μάτια για να αποφύγουν αυτή την νέα εισβολή του εχθρού. Εμείς που δεν ζήσαμε τη φρίκη του πολέμου, ανατριχιάζουμε στη θέα των νεκρών από τα διάφορα μέτωπα (ποιά; δεν ξεχωρίζουμε καθώς οι νεκροί μοιάζουν τόσο μεταξύ τους..) αλλά η καρδιά μας μένει ανέγγιχτη και ασφαλής μέσα στις ανέσεις του 2000.

Πενήντα χρόνια είναι πολλά για να μας κυνηγούν ακόμα οι εικόνες της δυστυχίας; Μήπως είναι το νυχτερινό δελτίο των ειδήσεων που μας μεταφέρει τέτοιες εικόνες; Οι σύγχρονες πηγές ανθρώπινου πόνου δεν είναι οι ίδιες μ' εκείνες που προκαλούσε ο Πόλεμος τότε; Δε θα απαντήσω σε αυτό το σημείωμά μου παρά μόνο θα παραθέ- μια φωτογραφία. Οι απαντήσεις θα είναι δικές σας...

Το δικαστικόν μέγαρον τῆς Νυρεμβέργης, ἔνθα ἐγκατεστάθη τὸ διὰ τὴν δίκην τῶν ἐγκληματιῶν τοῦ Β' Παγκοσμίου πολέμου συσταθὲν Εἰδικὸν Δικαστήριον.

Πρόσφατα διάβασα ένα βιβλίο, ενός αγγλικού συγγραφέα, την "Ιστορία του κόσμου σε 10 και μισό κεφάλαια" (Τ. Μπαρνς). Το απόσπασμα που παραθέτω, εκτός των άλλων μου έφερε στο μυαλό το πολυδιατυπωμένο ερώτημα: "γιατί μαθαίνουμε ξένες γλώσσες;"

Μέχρι πρότινος πίστευα, πως η εκμάθηση ξένων γλωσσών σημαίνει για τον καθένα ότι αποκτά την δυνατότητα να γνωρίσει την κουλτούρα άλλων λαών, τον τρόπο σκέψης αλλοεθνώντου, ότι η ξένη γλώσσα είναι το "τρίτο" μάτι που επιτρέπει την καλύτερη αντίληψη του κόσμου μέσα από την αναζήτηση κοινών σημείων αναφοράς και προέλευσης. Τώρα ανακάλυψα και ένα ακόμα επιχείρημα.;

"..Εδώ πρόκειται για σπουδαία φράση(σ' αγαπώ). Πρέπει να είμαστε σίγουροι ότι την αξίζουμε. Ακούστε την πάλι, στα αγγλικά: I LOVE YOU. Υποκειμενο, ρήμα, αντικείμενο: μια απέριτη, ακαταμάχητη φράση. Το υποκειμενο είναι μια τόνση δα λεξούλα, που υποδηλώνει την ταπεινοφροσύνη του εραστή. Το ρήμα είναι μεγαλύτερο, αλλά ανεπίδεκτο παρερμηνείας, μ' αυτή την αποκαυπτική στιγμή που η γλώσσα εκλακτίζεται ζωηρά για να απελευθερώσει το φωνήεν. Το αντικείμενο, όπως και το υποκειμενο, δεν έχει σύμφωνα και το εκφέρουνε σπρώχνοντας τα χείλη μας προς τα εμπρός, σα να φιλάμε. I LOVE YOU. Πόσο σοβαρό, πόσο βαρυσήμαντο ακούγεται.

Φαντάζομαι μια φωνητική συνωμοσία ανάμεσα στις γλώσσες του κόσμου. Αποφασίζουν σε μια συνδιάσκεψη ότι η φράση οφείλει να ηχεί πάντα σαν κάτι που πρέπει κανείς να κερδίσει, να μοχθήσει γι' αυτό, να είναι αντάξιός του. ICH LIEBE DICH: ένας νυχτερινός ψίθυρος, με μια βραχνή φωνή από το τσιγάρο, μ' αυτή την ευτυχή ομοιοκαταληξία υποκειμένου και αντικειμένου. JE T' AIME: μια διαφορετική διαδικασία, όπου ξεμπερδεύουμε γρήγορα με το υποκειμενο και το αντικείμενο για να γευτούμε μέχρι τρυγός το μακρό φωνήεν της λατρείας. (εδώ η γραμματική κάνει επίσης κάτι το καθησυχαστικό: με το αντικείμενο τοποθετημένο δεύτερο, δεν υπάρχει περίπτωση ν' αποκαλυφθεί ξαφνικά ότι το αγαπημένο πρόσωπο είναι κάποιο άλλο). ΓΙΑ ΤΕΜΠΙΑ ΔΙΟΥΜΠΛΙΟΥ: το αντικείμενο πάλι στην παρήγορη δεύτερη θέση, αλλά αυτή τη φορά -παρά τον υπαινιγμό που κρύβει η ομοιοκαταληξία υποκειμένου-αντικειμένου-αισθάνεσαι ότι υπάρχουν δυσκολίες που πρέπει να υπερνικηθούν. ΤΙ ΑΜΟ: ίσως θυμίζει υπέρ του δέοντος απεριτίφ, αλλά δομικά είναι πειστικό, με το υποκειμενο και το αντικείμενο, το ενεργούν πρόσωπο και την ενέργεια, να περιλαμβάνονται στην ίδια λέξη.

Συγχωρέστε με γι' αυτή την γρασιτεχνική προσέγγιση. Ευχαρίστως θ' άφηνα το έργο σε κάποιο φιλανθρωπικό ίδρυμα αφιερωμένο στην επαύξηση των γνώσεων του ανθρώπου. Λε αναθέσουν σε μια προευνητική ομάδα να μελετήσει τη φράση σ' όλες τις γλώσσες του κόσμου, να δει την ποικιλία της, ν' ανακαλύψει τι δηλώνουν οι φθόγγοι της σ' αυτούς που τους ακούν, να εξασκρίβώσει αν το μέγεθος της ευτυχίας μεταβάλλεται με τον πλούτο της διατύπωσης. Ερώτηση από το ακροατήριο: υπάρχουν φυλές που δεν έχουν στο λεξιλόγιό τους τη φράση Σ' αγαπώ; Ή μήπως έχουν ειλείψει όλες;...."

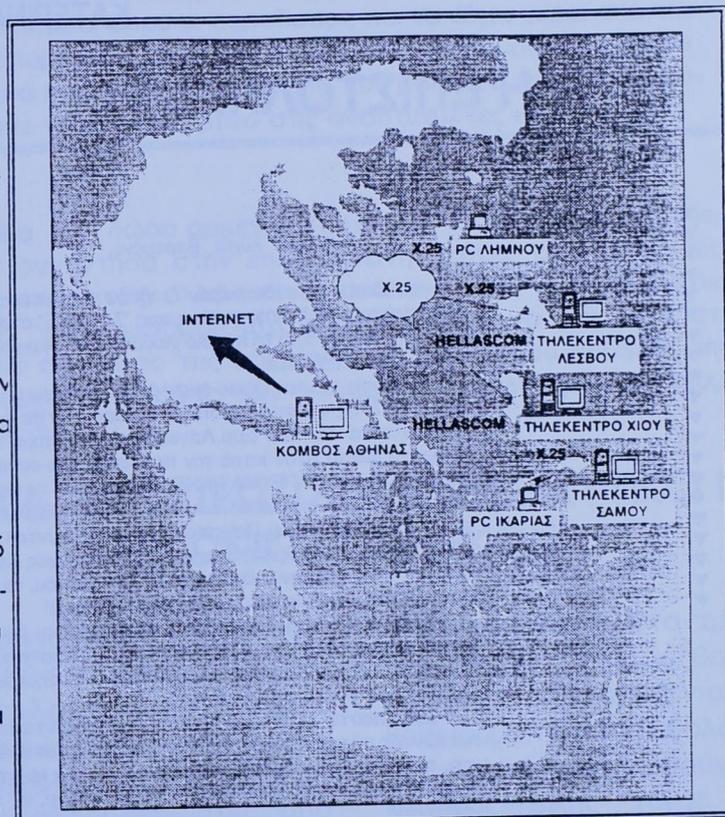
ΣΟΦΙΑ ΠΡΟΒΑΤΑΡΗ

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ... ΝΕΑ

ΠΡΟ.Ο.ΔΟ.Σ ΚΑΙ INTERNET..

Αλήθεια, που θα καλοκαιράκι, σταθερά-πλησιά-βαρο τέτοια εποτάσεων, εγώ να τοιου είδους θεματα των επιστηροφορικής, δεν

Έτσι λοιπόν, αν φασίσει για το κσας πρότεινα, πία της επιλογής του καθενός από τουλάχιστον, διατε τα νησιά του μο, Χίο, Λέσβο, δεν πρόκειται για τε για πρόταση τα περιορισμένης κάλλους νησιά,

Το σύστημα ΠΡΟ.Ο.ΔΟ.Σ για την αμφίδρομη ηλεκτρονική επικοινωνία των νησιών του Β.Αιγαίου.

σύστημα, για πρώτη φορά από ελληνικά χέρια, μέσω του **INTERNET** με πολλαπλές ικανότητες και εξαιρετικά ενδιαφέρουσες δυνατότητες. Οι δυνατότητες αυτές έγκεινται στο ότι αν κάποιος επιθυμεί, και εφόσον βρίσκεται σε ένα από αυτά τα νησιά, να συνεχίσει σε κάποιο άλλο, γειτονικό νησί τις διακοπές του, δεν είναι πλέον αναγκασμένος να απευθυνθεί σε ταξιδιωτικό γραφείο, προκειμένου να μάθει τα δρομολόγια των πλοίων, τώρα πλέον μπορεί να το κάνει μόνος του μέσω του Internet!!

Και βέβαια δεν είναι μόνο αυτό, παράλληλα μπορεί να βρει τα ξενοδοχεία της αρεσκείας του, να ζητήσει και να κάνει ένα σχεδιάγραμμα περιήγησης του νησιού ακόμα

πάτε διακοπές το που αργά-αλλάζει; Ξέρω ότι είναι βάρχη, παραμονές εξεσας σκανδαλίζω με τέματα. αλλά τα επιτεύγμών και κυρίως της πληροφορούν να περιμένουν δεν έχετε ακόμα αποτάλληλο μέρος, εγώ θα αντί για την πρωτυτης ιδιαίτερης πατρίδας σας, για τις φετινές, κοπές να προτιμήσει Βορείου Αιγαίου, Σάκαι Λήμνο. Όχι, όχι, γκρίζα διαφήμιση, ούτε του Ε.Ο.Τ, απλά σ'αυτά έκτασης αλλά απείρου έχει δημιουργηθεί ένα

και μια αξέχαστη βόλτα στα εναπομείναντα γραφικά δρομάκια του νησιού.

Όλες αυτές οι δυνατότητες και άλλες περισσότερες, υπόσχεται το καινού σύστημα αμφίδρομης επικοινωνίας **ΠΡΟ.Ο.ΔΟ.Σ** (Πρότυπο Ολοκληρωμένο Δοκιμαστικό Σύστημα). Το σύστημα σχεδίασε η ερευνητική ομάδα του Πανεπιστημίου Αιγαίου και τώρα ετοιμάζεται η εγκατάστασή του. Σαφώς οι δυνατότητες του συστήματος δεν περιορίζονται στον ελληνικό χώρο, επεκτείνονται σε όλα τα σημεία του πλανήτη. Υπάρχει άμεση σύνδεση με την Αθήνα και, μέσω του Internet, με ολόκληρο τον κόσμο.

Το σύστημα αποτελεί και μια τράπεζα πληροφοριών, πέρα από τουριστικά θέματα.

Είναι δυνατόν να γίνονται κάθε είδους παραγγελίες για τοπικά προϊόντα. Η επιχείρηση που παράγει το προϊόν ενημερώνεται στο τερματικό της και προχωρεί αναλόγως.

Έτσι λοιπόν είναι δικαιολογημένη η υπερηφάνια των δημιουργών από το αποτέλεσμα.

Το σημαντικό είναι τώρα να μην μείνει το όλον θέμα αυτό μέσα σε ένα γραφείο περιμένοντας, αλλά να τύχει της δέουσας αντιμετώπισης γιατί πράγματι αυτά τα παιδιά το αξίζουν.

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΜΑΡΓΕΤΗ

Η ΕΠΙΣΤΟΛΗ...

Αγαπητέ κύριε Βαρεμένε,

με ιδιαίτερο ενδιαφέρον διαβάζω καθημερινά τα καυστικά και έξυπνα, ομολογουμένως, σχόλια της στήλης σας "ΣΦΗΝΕΣ" στην έγκριτη εφημερίδα "ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ". Εκτός από το πγαίο χιούμορ, σας διακρίνω και για τα βαθιά φιλοπαναθηναϊκά σας αισθήματα.

Ο λόγος, για τον οποίο όμως σας απευθύνω αυτήν την επιστολή, είναι η στήλη σας της 27ης Μαρτίου, η οποία αναφερόταν σε εγκύκλιο διαταγή του έτους 1883 συνταχθείσα υπό του Εμμ. Λαγουδάκη. Δε μπορείτε να φαντασθείτε παά συναισθήματα βίωσα όταν κατά την προσφιλή μου συνήθεια να "αναγιγνώσκω" πρώτα τη σελ. 8 της "ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗΣ" διεπίστωσα το περιεχόμενο της στήλης, και πώς θα μπορούσε να συμβεί άλλως, όταν στην 15νθημερη περιοδική έκδοση των Φοιτητών του Χαροκοπείου Πανεπιστημίου, στη συντακτική επιτροπή της οποίας τυγχάνω (άτυπα) μέλος, στο πρώτο μόλις τεύχος και στη στήλη "Και Συ(ν)γνώμη κιόλας" με ημερομηνία έκδοσης την 1η Μαρτίου, περιλαμβάνεται η ίδια εγκύκλιος διαταγή (με κάποιες μικρές διαφοροποιήσεις)!

(Ηθική) ικανοποίηση, (εθνική) υπερηφάνεια, (εκδοτική) επιτυχία (;), ποιον από όλους αυτούς τους χαρακτηρισμούς θα αποδίδετε εσείς, κύριε Βαρεμένε, ως καταξιωμένος δημοσιογράφος στην προσπάθεια αυτή, ερασιτεχνική σίγουρα, αλλά πολύ κεφάλτη των Φοιτητών αυτών;

Σας αποστέλλω τα δύο πρώτα ήδη εκδοθέντα τεύχη των "ΙΧΝΗΛΑΣΙΩΝ", ευελπιστώντας σε κριτική σας, είτε μέσα από τις "ΣΦΗΝΕΣ", είτε, εφόσον υπάρχει χρόνος, εκ μέρους σας δι' αλληλογραφίας, με την υπόσχεση να τη δημοσιεύσουμε. Ευχαριστούμε, ως συντακτική επιτροπή πλέον, εκ των προτέρων, για τη συνεργασία σας.

Με τιμή,

ΕΛΕΝΑ ΖΕΝΑΚΟΥ
Ε.Ε.Π ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟΥ ΠΑΝ/ΜΙΟΥ

ΠΑ ΤΗ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:
ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΚΟΡΟΜΗΛΑ
ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΜΑΡΓΕΤΗ
ΣΟΦΙΑ ΠΡΟΒΑΤΑΡΗ
ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΧΑΖΑΠΗ

Φοιτήτριες Δ'Εξαμήνου Τμ. Οικιακής Οικονομίας
ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

Υ.Γ. : Η διεύθυνσή μας είναι:
ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΕΛ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ 70, Τ.Κ: 17671
ΚΑΛΛΙΘΕΑ
Τηλ: 9577051-5
FAX: 9577050
(για τις "ΙΧΝΗΛΑΣΙΕΣ")

Όταν πήραμε τη μεγάλη απόφαση να εκδώσουμε τις "ΙΧΝΗΛΑΣΙΕΣ", δε φανταστήκαμε ποτέ ότι θα ερχόταν κάποτε η στιγμή να γίνουμε γνωστοί σε ανθρώπους πέραν του Πανεπιστημίου με δημοσιογραφική πείρα πολλών ετών. Έτσι λοιπόν την "εγκύκλιο διαταγή" του πρώτου τεύχους, συναντήσαμε στην εφημερίδα "ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ" (στις 27/3) στη στήλη "ΣΦΗΝΕΣ" που επιμελείται ο κ. Βαρεμένος.

Έτσι λοιπόν και εμείς, μέσω της κ. Ζενάκου, της οποίας η συμμετοχή και η βοήθεια στην έκδοση όλων των φύλλων των "ΙΧΝΗΛΑΣΙΩΝ" ήταν τεράστια και εμείς, σαν συντακτική επιτροπή, την ευχαριστούμε πολύ γι' αυτό, στείλαμε την εν λόγω επιστολή η οποία έτυχε του δέοντος θαυμασμού του κ. Βαρεμένου και μας έστειλε την απάντησή του. Θεωρούμε, βέβαια, χρέος μας να ευχαριστήσουμε όλους, όσους δούλεψαν γι' αυτή την εφημερίδα, με τα πραγματικά ενδιαφέροντα άρθρα τους και ευελπιστούμε να τους έχουμε στο πλάι μας και του χρόνου, γιατί οι ιχνηλάτες δεν σταματούν ποτέ....

ΠΟΡΕΙΑ ..... ΣΤΟ ΧΡΟΝΟ

Ο ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΑΔΑ

Οι βάσεις του σύγχρονου τουρισμού βρίσκονται στην Αρχαία Ελλάδα, όπου οι παραδόσεις και τα έθιμα γύρω από την πατροπαράδοτη ελληνική φιλοξενία αποδεικνύουν το αρχαίο ιστορικό παρελθόν του, παρόλο που μόλις τα τελευταία χρόνια έγινε γενικό φαινόμενο στις αναπτυγμένες κοινωνίες.

Η αρχαία Ελλάδα έχει δώσει αρκετά στοιχεία για τούτη την ανακάλυψη. Όχι βέβαια πως μπορεί κανείς να συναντήσει στην εποχή εκείνη εικόνες όμοιες μ'αυτές της σημερινής τουριστικής πραγματικότητας, αλλά εικόνες ανάλογες, που να καταμαρτυρούν σοβαρά το ιστορικό παρελθόν του τουρισμού. Αυτό μάλιστα, ίσως να οφείλεται στην κάθε είδους ανάπτυξη, που έγινε στο χώρο της αρχαίας Ελλάδας και που απόδειξη αποτελεί η διεθνής αναγνώριση της αρχαίας Ελλάδας, σαν πολιτιστικό, τεχνολογικό και πνευματικό λίκνο του σύγχρονου πολιτισμού.

Η ΞΕΝΙΑ ΣΑΝ ΠΡΩΤΙΣΤΟ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΚΑΘΗΚΟΝ

Η αρχαία ελληνική κοινωνία, καλλιεργημένη πνευματικά από την ομηρική ποίηση και τη θεολογία, απονέμει τιμές στους ξένους και σεβεται τους θεούς, που θεωρούνται προστάτες των ξένων. Οι ποιητές και οι άλλοι διανοητές, από την εποχή του Ομήρου και μετά, κρατούν και τονίζουν με τα έργα τους τις ηθικές παραδόσεις του ελλαδικού χώρου, που είναι ο σεβασμός και η συμπάθεια για τους ξένους.

Ο Δίας, ο πατέρας των θεών και των ανθρώπων, σύμφωνα με την πίστη της εποχής, είναι ο κατεξοχήν προστάτης των ξένων και τιμωρός κάθε αφιλόξενου. Έτσι, στην ηθική τάξη που υπάρχει στην αρχαία Ελλάδα, βλέπουμε να κατέχει σημαντική θέση η φιλοξενία.

Η αντίληψη αυτή ενισχύεται και από πολλούς θεούς, που θεωρούνται, όπως βλέπουμε στην αρχαιοελληνική ιστορία, προστάτες των ξένων. Ανάμεσα σε τούτους, μάλιστα, εξέχουσα θέση κατέχει η Θέτις - έφορος, προστάτιδα - σύμβουλος του Δία. Για τη Θέτιδα άλλωστε, υπήρχε και η μυθολογική παράδοση, ότι

αυτή εισηγήθηκε στο Δία τον Τρωικό Πόλεμο, για να τιμωρηθεί ο Πάρις, που καταπάτησε τη φιλοξενία του Μενελάου. Βρίσκουμε τέτοιες μυθολογικές παραδόσεις πολλές, που βοηθούν στη διατήρηση δικαιοσύνης-ηθικής τάξης της αρχαίας Ελλάδας, γεγονός που δεν πρέπει να μας ξενίζει γιατί βρισκόμαστε σε εποχή όπου το "Δίκαιο" εκπορεύεται από το "Θείο".

Ας παρακολουθήσουμε λοιπόν μερικές τέτοιες μυθολογικές παραδόσεις-μαρτυρίες γύρω από την ξενία, που συντελούν όχι μόνο στη διαμόρφωση των φιλόξενων αισθημάτων, που διακρίνουν την αρχαιοελληνική κοινωνία, αλλά και στην ανάπτυξη βασικών και κλασσικής αξίας θεσμών γύρω από την κοινωνική πραγματικότητα "ξένος".

Ο ίδιος ο Δίας, βρίσκεται συχνά ανάμεσα στους ανθρώπους, είτε για να τιμωρήσει την αφιλοξενία, είτε για να ανταμείψει τους φιλόξενους. Η θεά Δήμητρα ανταμείβει τον ήρωα Φύταλο, χαρίζοντάς του τη Συκιά και τον καρπό της γιατί την φιλοξένησε όταν πέρασε από

την Αττική στην περιπλάνησή της, να βρει την κόρη της, την Περσεφόνη. Στην Ελευσίνα πάλι, η ίδια θεά φιλοξενείται από το βασιλιά Κελεό και για ανταμοιβή μαθαίνει στο γιο του Τριπτόλεμο να φυτεύει το σιτάρι. Οι Διόσκουροι συχνά επισκέπτονται σπίτια στη Σπάρτη και άλλα μέρη για να διαπιστώσουν τα φιλόξενα αισθήματα των κατοίκων. Έτσι εξαφάνισαν την κόρη του Σπαρτιάτη Φορμίωνα γιατί δεν τους άφησε να κοιμηθούν στο σπίτι του. Όχι όμως μόνο οι θεοί αλλά και εξέχουσες ηρωικές μορφές συνδέονται στην αρχαιοελληνική παράδοση με τα ιερά Θεσμία της φιλοξενίας.

Ο Θησέας, που φιλοξενείται από την Εκάλη καθώς πηγαίνει να σκοτώσει τον ταύρο του Μαραθώνα, ιδρύει προς τιμή της μια μετήσια γιορτή στην Αθήνα, τα Εκαλήσια. Ο Ηρακλής, για να ανταποδώσει τη φιλοξενία του Αδμήτου, σώζει τη γυναίκα από τον Χάροντα. Άλλοτε πάλι, ο ίδιος βοηθά σαν ανταμοιβή για τη φιλοξενία, το βασιλιά της Μυσίας Λύκο, εναντίον των εχθρών του.

Η φιλοξενία των θεών από τους ανθρώπους δημιούργησε στην αρχαία Ελλάδα, τη λεγόμενη *Θεοξενία*. Στη Σπάρτη και τον Ακράγαντα γίνονται τελετές θεοξενίας προς τιμή των Διόσκουρων, που θεωρούνται προστάτες των οδοιπόρων. Το ίδιο γίνεται και στην Πάρο και την Τήνο, όπου ιδρύθηκε και εταιρεία Θεοξενιστών. Η ημέρα των Θεοξενιών γίνεται πανελλήνια γιορτή που γιορτάζεται συγχρόνως προς τιμή του Απόλλωνα στους Δελφούς και την Παλλήνη της Αχαΐας, προς τιμή της Ήρας στα Μέγαρα και προς τιμή της Ίσιδας στη Χίο. Αλλά στην αρχαία Ελλάδα υπάρχει η παράδοση ότι και οι θεοί προσκαλούν και ανταποδίδουν τη φιλοξενία σ' ανθρώπους ονομαστούς για τα φιλόξενα αισθήματά τους.

Την πρώτη θέση βέβαια σαν προστάτης των ξένων, κατέχει ο Δίας, που φτάνει στο σημείο και τον ίδιο το γιο του Ηρακλή να τιμωρήσει επειδή σκότωσε το βασιλιά Ίφιτο της Μεσσηνίας, που τον φιλοξενούσε. Γι' αυτό του δίνει

χρησμό ότι πρέπει να πουληθεί και να εργασθεί τρία χρόνια σαν δούλος και την αμοιβή να τη δώσει σαν αποζημίωση στον πατέρα του Ίφιτου. Σε τούτη μάλιστα την τιμωρία, οφείλονται και οι άθλοι του Ηρακλή. Άλλοι θεοί προστάτες της φιλοξενίας είναι η Αθηνά, η Ήρα, ο Απόλλων, οι Διόσκοροι, η Δήμητρα κι ένα πλήθος μικρές θεότητες όπως η Ήβη και ο Ελεύς. Έτσι δίνεται στη φιλοξενία γενικώς και τοπικός χαρακτήρας, με αποτέλεσμα την ανάπτυξη των θεσμικών, γύρω από τους ξένους σε βαθμό απαραίτων, θρησκευτικών και κοινωνικών υποχρεώσεων, που προστατεύει η Θεοδικία.

Η προσφορά όμως της φιλοξενίας και η προστασία των ξένων, θεωρείται με την εξέλιξη των ηθικών παραδόσεων, κοινωνικό καθήκον. Στην αρχαία οι άνθρωποι τιμούν τους ήρωες γιατί προστατεύουν κυρίως τους οδοιπόρους, καθαρίζοντας τους δρόμους από τους ληστές. Πολλές ηρωικές μορφές συνδέονται με θρύλους σχετικούς με τη διευκόλυνση της επικοινωνίας ανάμεσα στους διάφορους τόπους και την προστασία των περιηγητών και περνούσαν σαν ημίθεοι, σε λατρεία τοπικού πάνθεου. Ο Θησέας εκτός απ' τους άλλους λόγους λατρεύεται γιατί στην πορεία του από την Τροϊζήνα στην Αθήνα ξεκαθίζει το δρόμο από τους καινούριους-Προκρούστη, Σκίρωνα, Σίνη, και Κερκύωνα-που συλλάμβαναν, λήστευαν και φόνευαν τους ταξιδιώτες. Ο Ηρακλής, σε ευρύτερο χώρο κινούμενος, ξεκαθαρίζει στις οδούς επικοινωνίας στις διάφορες χώρες, σκοτώνοντας το Συλέα στη Λυδία, τον Πολύγωνα και τον Τηλέγονο στην Τυρρήνη, τον Ανταίο στη Λιβύη, ληστές ξακουστούς και επικίνδυνους για κάθε ταξιδιώτη, και στο τέλος σκοτώνει το βασιλιά Μουσίρη στην Αίγυπτο, που θυσίαζε τους ξένους.

Ανάλογα με τα φιλόξενα αισθήματα που δείχνουν, γίνονται ξακουστά πολλά μέρη της αρχαίας Ελλάδας και σπεύδουν να τα επισκευθούν από τις απομακρυ-

σμένες περιοχές, ενώ άλλοι γεωγραφικοί τόποι θεωρούνται φιλόξενοι και απομονωμένοι. Η Αθήνα, οι Δελφοί, η Αίγινα, η Τένεδος, η Δήλος και άλλα μέρη θεωρούνται εξόχως φιλόξενοι τόποι, με κορυφαίο παράδειγμα τη Μίλητο, που οι κάτοικοί της, που ζούσαν κατά μήκος του Φάσιδος ποταμού, συνήθιζαν να περιμαζεύουν τους ναυαγούς και, εφοδιάζοντάς τους όσο μπορούν καλύτερα να τους στέλνουν στη πατρίδα τους.

ΖΩΗ ΣΩΤΗΡΗ

(το άρθρο θα συνεχιστεί στο επόμενο τεύχος)

ΤΩΡΑ ΠΟΥ ΕΙΝΑΙ ΑΝΟΙΞΗ....

ΑΝ Μ'ΑΓΑΠΗΣΕΙΣ

Αν μ'αγαπήσεις θα σου χαρίσω ένα δέντρο με πουλιά κι ένα κομμάτι πράσινο ουρανού.

Έναν εκκλησόκπιπο θα σου χαρίσω με δεντρολίβανα, βασιλικούς και μαντζουράνες αν μ'αγαπήσεις.

Κι ακόμα θάχει ηλιοτρόπα κι άσπρα ρόδα, για νά'ρχονται οι μέλισσες να μελωδούνε.

Αν μ'αγαπήσεις θα σου χτίσω μια βρύση στην αυλή σου, αδιάκοπα να ρέει νερό, για νά'ρχονται να ξεδιψούν τα περιστέρια.

Για την αγάπη μας, μιαν άκρη γης θα να δουλέψω και θα φυτέψω μενεξέδες κι άγρια ζουμπούλια και γαρύφαλα, για να στολίζεις τα μαλλιά σου.

Στον κήπο μας τα φρουτόδεντρα θά'χουν καρπούς ολοχρονίς, κόκκινους και χρυσούς, κι άλλα θα ανθούν κι άλλα δένουν κατά καιρούς.

θα ζήσουμε σ'ένα σπίτι με χελιδόνια χτισμένο στο ξάγναντο, για να απκρίζουμε πς θάλασσες μακριά να λάμπουν μήλιους γιορταστικούς και διάφωτη καταχνιά.

ΑΝΜΑΓΑΠΗΣΕΙΣ

ΜΑΡΚΟΣ ΑΥΓΕΡΗΣ

ΕΙΣ ΤΟΝ ΜΑΪΟΝ

*Όταν ερχόσουν άλλοτε,
με λούλουδα και μύρα
και π και π δε σου 'ψαλε
των παλαβών η λύρα!
Μα τώρα πια επέρασε
και η δική σου φούρια,
και ψάλτες καλλικέλαδοι
σου μένουν τα γαϊδούρια!*

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΟΥΡΗΣ

(επιμέλεια: ΜΑΡΙΑ ΚΟΥΖΕΛΗ)

ΑΠΟ ΤΟ ΧΤΕΣ..... ΣΤΟ ΣΗΜΕΡΑ.....

ΕΦΗΜΕΡΙΣ. Έντυπον, τὸ ὁποῖον ἐκδίδεται καθ' ὠρισμένα χρονικά διαστήματα, συνήθως καθ' ἡμέραν, καὶ κυκλοφορεῖ δημοσίᾳ. Ἐν αὐτῷ ἀναγράφονται εἰδήσεις καὶ πληροφορίες κοινῷ ἐνδιαφέροντος, ἔτι δὲ γνώμαι καὶ κρίσεις ἐπ' αὐτῶν ἢ ἐπὶ τῶν ἐκάστοτε ἀναφουμένων γενικῆς φύσεως ζητημάτων, ὡς καὶ ἀγγελίαι καὶ διασημίσεις. Ἡμερολόγιον ἢ διβλίον, εἰς τὸ ὁποῖον ἀναγράφονται τὰ καθ' ἑκάστην ἡμέραν γεγονότα. Εἰς τὸν πληθυστικόν: ἔφημερίδες = οἱ πίνακες εἰς τοὺς ὁποίους ἀνεγράφοντο κατὰ τὴν ἀρχαίαν ἐποχὴν διαφορὰ ἱστορικὰ καὶ ἰδίως στρατιωτικὰ γεγονότα. «Ἀστρονομικαὶ ἔφημερίδες» = διβλία τὰ ὁποῖα περιέχουν διαφορὰ στοιχεῖα χρήσιμα διὰ τὰς ἀστρονομικὰς παρατηρήσεις.

Ἡ προμετωπίς τοῦ πρώτου φύλλου τῆς «Ἐφημερίδος» τῆς Βιέννης τῶν ἀδελφῶν Πουλίου.

Ἱστορία. Ἡ ἀνάγκη τοῦ ἀνθρώπου ὅπως πληροφωρῆται τὰ γεγονότα, τὰ ὁποῖα εἶναι ἐνδεχόμενον νὰ ἐπηρεάσουν τὴν κατάστασίν του, ἀλλὰ καὶ γενικώτερον ἡ ἀνάγκη του, ὅπως ικανοποιήσῃ τὴν περιέργειάν του, εἶναι ἀνάγκαι ἔμφυτοι. Εξ ἴσου ἔμφυτος εἶναι καὶ ἡ ἀνάγκη τῆς μεταδόσεως εἰς τοὺς ἄλλους τῶν ἰδίων σκέψεων ἢ τῆς κοινοποιήσεως ἀτομικῶν πράξεων δυναμένων νὰ συντελέσουν εἰς τὴν ἐξύψωσιν τοῦ γοήτρου ἐκείνου, τὸν ὁποῖον ἀφοροῦν.

Ἡ ἀρχαία ἐλληνικὴ μυθολογία ἐπροσωποποίησε τὰς ἀνάγκας αὐτὰς δημιουργήσασα τὴν θυγατέρα τοῦ Ἑρμοῦ, Ἀγγελίαν, Φήμνην (τὴν Φάμα τῶν Ῥωμαίων) καὶ τάξασα ὑπεράνω τῶν αὐτῶν τούτων τὸν Ἑρμῆν, ἀγγελιαφόρον τοῦ Ὀλύμπου, μέ τὴν διαφορὰν ὅμως ὅτι καὶ ὁ Ἑρμῆς καὶ ἡ Ἀγγελία καὶ ἡ Φήμη δὲν ἐκρησιμοποιοῦν οὔτε τὴν τυπογραφίαν οὐδέ καν τὴν γραφὴν.

Ὡς πρῶται "γραφαί" ἐφημερίδες χαρακτηρίζονται αἰγυπτιακοὶ πάπυροι ἀναγόμενοι εἰς τὰ μέσα τῆς δευτέρας πρό Χριστουχιλιετηρίδας. (Πάπυροςφυλασσόμενος ἐν τῷ Μουσεῖῳ τοῦ Λούβρου, "πάπυρος τοῦ Τουρίνου). Πρόκειται ἐν τούτοις περὶ συμπτω-

ματικῶν δημοσιεύσεων, αἰ ὁποῖαι μόνον δι' εὐρυτάτης ἐρμηνείας θα πῶνναντο νὰ θεωρηθοῦν ὡς πρόδρομοι τῆς ἐφημερίδος, τὴν ἀποστολὴν τῆς ὁποίας ἐξεπλήρουν κατὰ τὴν ἀρχαιότητα οἱ κήρυκες καὶ οἱ ἀγγελιαφόροι. Οἱ βασιλεῖς τῶν Πέρσων εἶχον ἐιδικούς ἐπίππους ἀγγελιαφόρους, οἱ ὁποῖοι μετέδιδον εἰς ὅλας τὰς περιοχὰς τοῦ κράτους τὰς βασιλικὰς ἀποφάσεις καὶ διαταγὰς.

Ἀσυγκρίτως περισσότερο ἐξελιγμένη συνίσταται ἡ ζῶσα ἐφημερίς εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἑλλάδα. Ὁ Ἀθηναῖος οπλίτης, ὁ ὁποῖος θυσιάξῃ ν' εαυτὸν ἐσπευσεν ἀπὸ τὸν Μαραθῶνα διὰ νὰ φέροι εἰς τοὺς συμπολίτας τοῦ τό χαρμόσουνον ἀγγελεμα: "νενικήκαμεν", πτο τό ζωντανόν "ἐκτακτὸν παράρτημα" τοῦ σύγχρονου τύπου. Ἐτι πλησιέστερον πρὸς τὴν σύγχρονον ἐφημερίδα εὐρίσκεται ἐν τούτοις ἡ "ἀγορά" τῆς ἐλληνικῆς ἀρχαιότητος, ὅπου ὄχι μόνον μετεδίδοντο καθημερινῶς τὰ πολιτικά καὶ κοινωνικά νέα, ἀλλὰ καὶ ἐσχολιάζοντο καὶ ἐξυμνοῦντο ὑπὸ τῶν μὲν ἢ διεκωμωδούντο ὑπὸ τῶν ἄλλων αἰ πράξεις καὶ ἀποφάσεις τῶν κυβερνήτων.

Ὡς "γραφαί" ἐφημερίδες ἀναφέρονται καὶ αἱ "Βασίλειοι (Βασιλικαὶ) ἐφημερίδες", αἰ

οποια συνετάσσοντο κατά διαταγήν του Μ. Αλεξάνδρου και περιείχον πληροφορίας περί των πολιτικῶν και στρατιωτικῶν γεγονότων της εκστρατείας του μεγάλου στρατηλάτου και εκπολιτιστοῦ.

Συγγενέστεραι πρὸς τὰς σημερινὰς εφημερίδας και πραγματικοὶ των πρόδρομοι ἦσαν οἱ ἀπὸ του 2ου π.Χ. αἰῶνος, ὑπὸ ἐδικῶν συντακτῶν γραφόμεναι ρωμαϊκαὶ εφημερίδες ("acta diurna"), αἵτινες περιείχον κυβερνητικὰς αποφάσεις και ἄλλας πληροφορίας, των οποίων ἐπετίθετο ὅτι ἔπρεπε νὰ λάβη γνῶσιν ὁ λαὸς της Ρώμης.

Περί τὰ μέσα του 15ου αἰῶνος ὁ Γουτεμβέργιος ἐπενόησε τὸ πρῶτον τυπογραφεῖον διὰ κινήτων στοιχείων και συνεπλήρωσε τὴν ἐφευρέσιν του διὰ της κατασκευῆς του πρώτου πιεστηρίου (περὶ τὸ 1440). Ἔστι ἀπὸ του 16ου αἰῶνος ἀρχίζει ἡ ἐκδόσις ἐντύπων δελτίων ἐιδήσεων, τὰ ὁποῖα ἐν τούτοις ἐκυκλοφόρουσαν κατ' ἀραιὰ χρονικά διαστήματα, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον δὲ κατὰ τὰς ἐμποροπανηγύρεις τὰς ὀργανομένας ἀνὰ ἐξάμηνον, ἐξ ὧν και ἀπεκλήθησαν "Relationes Semestrales". Εἰς τὸ Βρετανικὸν Μουσεῖον φυλάσσεται ἐντυπον του εἴδους αὐτοῦ χρονολογούμενον ἀπὸ του 1526 και θεωρούμενον ἀρχαιότερον σὸ εἶδος του. Μεταξὺ των πρώτων εφημερίδων καταλέγονται ἡ "Γκαζέττα" της Βενετίας (περὶ τὸ 1600) ἡ "Εφημερίς της Φραγκφούρτης" (περὶ τὸ 1616) και ἄλλαι εἰς ἄλλας ἐυρωπαϊκὰς χώρας. Ἡ πρώτη ἡμερησία εφημερίς του Λονδίνου ἀναφέρεται κατὰ τὸ 1702 ὁ "Ταχυδρομικὸς Διανομὴς", τὸ δὲ ἐπόμενον ἔτος ἐκυκλοφόρησεν ὁ "Ἡμερησίος Ἀγγαλιφόρος".

Ἀνάλογος ὑπῆρξε και ἡ ἐξέλιξις του Γαλλικοῦ Τύπου ὅπου και ἐμφανίζονται ἤδη ἀπὸ του 1677 ἡ "Εφημερίς των Παρισίων". Πρὸ αὐτῆς εἶχε καταστή ἡ περίφημος "Γκαζέτ ντέ Φράνς" του 1632. Εἰς τὴν Ἀμερικὴν ὡς πρῶτη εφημερίς ἀναφέρεται, ἡ ἐν Καϊμπριτζ της Μασσαχουσέτης "May Flower" ἐν ἔτει 1724.

Τίτλος τῆς πρώτης Ἑλληνικῆς εφημερίδος ἐκδοθείσης ἐν Βιέννῃ ὑπὸ των λογίων ἀδελφῶν Μαρκιδῶν Πουλίου και προφανῶς ὑποκινήσει του Ρήγα Φερραίου ἦτο "Εφημερίς". Το πρῶτον φύλλον, φέρον ἡμερομηνίαν 31 Δεκεμβρίου 1791 ἔχει σκῆμα

τέταρτον, ὅπως και ὅλα τὰ φύλλα μέχρι της 31 Δεκεμβρίου του 1791. Εἰς τὴν προμετωπίδα των φύλλων του πρώτου ἔτους ὑπάρχει εἰκὼν παριστάνουσα γυναῖκα ἡν τείνουσαν τὴν χεῖρα πρὸς ἡμίγυμνον παιδίον ἵνα λάβῃ παρ' αὐτοῦ βιβλίον, ἐπὶ του οὗοιου εἶναι ἀνεγραμμένος ὁ τίτλος της εφημερίδος. (φωτ.) Ἡ "Εφημερίς" ἐξεδίδετο μέχρι των τελευταίων μηνῶν του ἔτους 1797. ὅτε και ἀποκαλυφθέντων ἐν Βιέννῃ των ἐπαναστατικῶν σχεδίων του Ρήγα, συνεργαζομένου στενῶς μετὰ των ἐκδοτῶν, ἐκπυώσαντος εἰς τὸ τυπογραφεῖον της εφημερίδος μέγαν ἀριθμὸν ἐπαναστατικῶν προκηρύξεων και του Θουρίου, ἀπαγορεύθη ἡ ἐκδόσις της εφημερίδος το δὲ τυπογραφεῖον ἐδημεύθη και οἱ ἐκδοταὶ συνελήφθησαν.

Λοιπαὶ εφημερίδαι:

"ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΑΙΤΩΛΙΚΗ". Ἐκ των παλαιότερων ἑλληνικῶν χειρογράφων εφημερίδων του Ἀγῶνος, ὁποῖα ἐγράφετο ἐν Μεσολογγίῳ τὸ 1821.

ΕΦΗΜΕΡΙΣ,

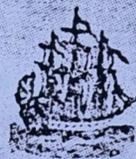
αἰ' ὅ,

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΠΑΝΘΙΣΜΑ

τῶν κατὰ τὸν ἐνεστῶτα χρόνον ἀξιολογίων, καὶ καὶ, ἢ ἀνεβραβεύει ἀνεγαστῆς ἐυδιδασκῆται, ἀπὸ φιλοποιοῦς ἢ ἰατροῦ. ἢ καὶ κολίσει, ἀκαταχόρητοι ἐυδιδασκῆται, καὶ τῶν ἐπισημερίων των καὶ περὶ ταῦτα πειρηγίας φιλοποιοῦται ἐκδίδεται.

Παρίσιος

ΜΑΡΚΙΔΩΝ ΠΟΥΛΙΟΥ

Ὁ τίτλος τῆς πρώτης ἑλληνικῆς ἐφημερίδος ποὺ ἐξεδόθη ἐν Βιέννῃ.

"ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ". Καθημερινή πολιτική εφημερίς. Ιδρύθη τον Αύγουστο του 1910 υπό Νικ.Γ.Καραβία, ο οποίος και διήυθηνε ταύτην μέχρι τέλους του 1939, οπότε και έπαυσεν εκδιδόμενη.

"ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΩΝ ΒΙΒΛΙΟΦΙΛΩΝ". Εφημερίς εκδιδόμενη κατά τα έτη 1874 και 1875.

"ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ". Εβδομαδιαία εφημερίς εν Αθήναις, εκδοθεῖσα το 1929-1935 ως όργανον της "Πατριωτικής Ενώσεως Ελληνίδων". Διευθύντρια Ελένη Α. Πουρνάρα, αρχισυντάκτις Αλεξ. Μαυρογένη.

"ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ". Αγγλικόν επιστημονικόν περιοδικόν, εκδοθέν εν Λονδίνω από του 1880 μέχρι του 1888.

"ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ". Εβδομαδιαία ελληνική εφημερίς εις γαλλικὴν γλωσσαν, ιδρυθεῖσα το 1916 και συνεχίσασα την έκδοσιν της εις Παρισίους. Πρόγραμμά της υπήρξεν η προπαγάνδα των ελληνικων δικαίων εν τη ξένη.

"ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΕΡΜΟΥΠΟΛΕΩΣ". Εφημερίς εκδιδόμενη εν Σύρω από τοῦ 1887 μέχρι τοῦ 1892.

"ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΩΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΩΝ". Ημερίσια εφημερίς εκδοθεῖσα εις Αθήνας τον Μάϊον του 1925 υπό του Σ. Ποταμιάνου και δημοσιεύουσα περίληψιν των άρθρων των άλλων εφημερίδων της πρωτεύουσας.

"ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΝ". Εβδομαδιαῖον περιοδικόν δια γυναῖκας, ιδρυθεν υπό της Καλλιρόης Παρρέν και εκδοθέν τήν 8ην Μαρτίου 1887.

"ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ". Μηνιαῖον περιοδικόν εκδιδόμενον εν Αθήναις εις σχήμα 8ον υπό του Μ. Καλαποθάκη από του 1868 μέχρι του 1938.

"ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΧΑΡΟΚΟΠΙΤΩΝ" (**ΙΧΝΗΛΑΣΙΕΣ**). Μηνιαίαν (από του χρόνου, να είμαστε καλά) εφημερίδα των φοιτητών του Χαροκοπέιου Πανεπιστημίου εκδοθεῖσα εις Καλλιθέαν τη 1η Μαρτίου του 1995 αποτελώντας την πρώτη εκδοτική προσπάθεια των φοιτητών του νεοιδρυθέντος Πανεπιστημίου.

ΣΟΦΙΑ ΠΡΟΒΑΤΑΡΗ

ΠΕΡΙΗΓΗΣΕΙΣ ΣΤΟ ΜΥΣΤΡΑ

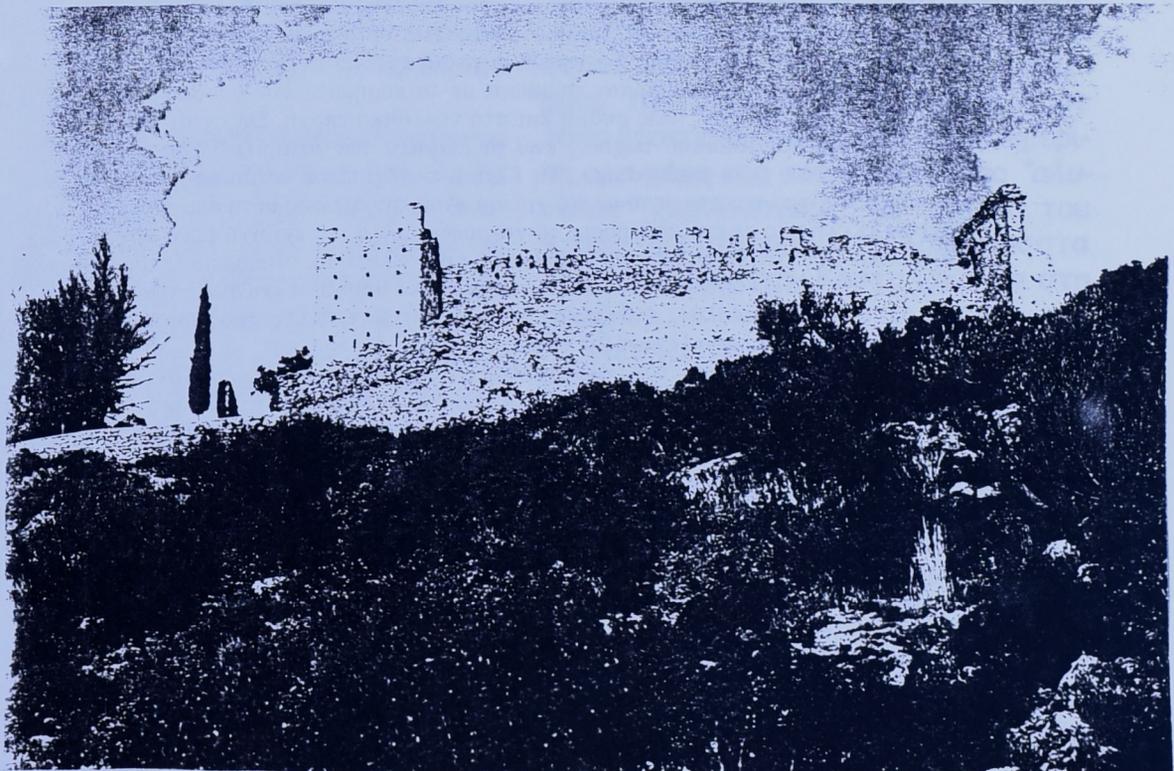
Μπροστά στον Ταύγετο, σε μικρή απόσταση από τη Σπάρτη, υψώνεται ο Μυστράς, η σιωπηλή ερειπωμένη πολιτεία της λακωνικής γης. Περιπατώντας ο σύγχρονος επισκέπτης στους χορταριασμένους σήμερα δρόμους, ανάμεσα στις εκκλησίες, τα παλάτια, τα τείχη, τα αρχοντικά και το φρούριό του στην κορυφή, ό,τι έμεινε απείρακτο ή σχεδόν απείρακτο από το χρόνο, έχει την αίσθηση πως ξαναζεί ένα κομμάτι της ιστορίας του βυζαντινού ελληνισμού. Το παλαιότερο όνομα της περιοχής ήταν Μυζηθράς, από το όνομα κάποιου ιδιοκτήτη του τόπου, που ήταν μυζηθράς το επάγγελμα ή το όνομα. Ο λόφος, χάρη στην εξαιρετικά ισχυρή αλλά και επίκαιρη θέση του, προσείλκυσε το ενδιαφέρον του Φράγκου ηγεμόνα Γουλιέλμου Β΄ Βιλλεαρδουίνου, ο οποίος το 1249 έκτισε εδώ το κάστρο, που όμως δεν έμεινε πολύ στα χέρια των Φράγκων αλλά με τη μάχη της Πελαγονίας (1259) και την ήττα του Γουλιέλμου πέρασε στα χέρια των Ελλήνων μαζί με τα κάστρα της Μονεμβασιάς και της Μεγάλης Μαΐνης, σε αντάλλαγμα για την απελευθέρωση του (1262).

Στο ευρύχωρο πλάτωμα της βορεινής πλευράς κτίστηκαν τα παλάτια. Ένα τείχος περιέζωσε την καινούργια πόλη, αρχίζοντας από τη δυτική πλευρά του κάστρου, συνεχίζοντας προς τη βόρεια αποτομη πλευρά και την ανατολική πάνω από τη θέση της μεταγενέστερης Παντάνασσας. Στο χώρο οδηγούσαν δύο πύλες οχυρωμένες, η μία στα ανατολικά, της «Μονοβασιάς», και η άλλη στα δυτικά, του «Αναπλιού». Ένας δρόμος ένωσε τις δύο πύλες και χώριζε την πάνω πόλη σε δύο μέρη, εκεί που υπήρχαν τα παλάτια και μερικά σπίτια των αρχόντων (βόρειο) και εκεί που ήταν τα σπίτια των αστών (νότιο), που σκαρφάλωναν κλιμακωτά στην πλαγιά μέχρι τη μεγάλη πλατεία, όπου αργότερα κτίστηκε το μοναστήρι του Ζωοδότου. Στο τέλος του 13ου και τις αρχές του 14ου αι., κτίστηκαν έξω από το τείχος διάφορα μοναστήρια και εκκλησίες, η Μονή Βροντοχιου στη βορεινή πλευρά, με τις εκκλησίες των Αγίων Θεοδώρων και της Οδηγήτριας (Αφεντικό). Ανατολικότερα η Μητρόπολη (Άγιος Δημήτριος) και στα νοτιοανατολικά η Μονή της Περιβλέπτου και η Ευαγγελίστρια. Σιγά σιγά τα σπίτια απλώθηκαν έξω από το τείχος, οπότε ένα δεύτερο τείχος κτίστηκε για να τα περιλάβει. Έτσι δημιουργήθηκε μια καινούργια συνοικία, που για διάκριση από την πρώτη που λεγόταν *Πάνω Χώρα*, ονομάστηκε *Κάτω Χώρα* ή *Μεσοχώρα*. Εδώ σώζονται, εκτός από τα μοναστήρια, και διάφορα αρχοντικά σπίτια (Λασκαραίων, Φραγγόπουλου). Γρήγορα όμως, έξω από το νέο τείχος, σχηματίστηκε μια καινούργια συνοικία, η *Έξω Χώρα*. Η σημασία του Μυστρά συνεχίσει μεγαλώνει και από το 1308 παύουν να αλλάζουν κάθε χρόνο οι στρατηγοί που τον κυβερνούσαν και γίνονται μόνιμοι διοικητές με πρώτο τον Καντακουζηνό (1308-1316), που τον διαδέχθηκε ο Ανδρόνικος Παλαιολόγος Ασάν (1316-1321). Εξαιτίας των διαφόρων εχθρικών επιδρομών και των εσωτερικών διαμαχών, η περιοχή περνά μια δύσκολη περίοδο, πράγμα που αναγκάζει τον αυτοκράτορα Ιωάννη ΣΤ΄ Καντακουζηνό να στείλει τον γιο του Μανουήλ για να επιληφθεί της καταστάσεως. Έτσι ιδρύθηκε το *Δεσποτάτο του Μορέως*, που διοικήθηκε από τους Καντακουζηνούς από το 1348-1384, οπότε και εκδιώχθηκε

ο τελευταίος Καντακουζηνός από τους Παλαιολόγους. Η δυναστεία τους κυβέρνησε το δεσποτάτο από το 1383-1460, πετυχαίνοντας την επέκταση της επιρροής του σε όλη σχεδόν την Πελοπόννησο. Οι αδιάκοποι αγώνες με τους Φραγκούς και τους Βενετούς, οι εμφύλιες διαμάχες μεταξύ των δεσποτών Παλαιολόγων και ο αυξανόμενος τουρκικός κίνδυνος είχαν σαν αποτέλεσμα την εξασθένηση της εξουσίας και την επικράτηση αναρχίας. Οι εμφύλιοι πόλεμοι ανάμεσα στους τρεις αδελφούς Κωνσταντίνο, Θωμά και Δημήτριο εξασθένησαν τον Μοριά και προκάλεσαν την επέμβαση των Τούρκων, στους οποίους τελικά ο Δημήτριος θα παραδώσει τον Μυστρά (30 Μαΐου 1460) και ο ίδιος θα καταφύγει στην αυλή του σουλτάνου. Ο Μυστράς κατά τη διάρκεια της τουρκοκρατίας χάνει τη σημασία που είχε στην προηγούμενη περίοδο. Οι προσπάθειες των Ενετών να τον καταλάβουν δεν πετυχαίνουν παρά μόνο το 1687, οπότε το κάστρο περιέρχεται στον Μοροζίνι και παρουσιάζει ακμαίο εμπόριο και παραγωγή μεταξίου. Στα 1715 όμως, οι Τούρκοι τον ξαναπαίρνουν. Στα Ορλωφικά ελευθερώνεται για λίγο (1770), για να λεηλατηθεί όμως αμέσως μετά από

τους Αλβανούς. Με την ελληνική επανάσταση ελευθερώνεται πάλι αλλά καίγεται το 1825 από τον Ιμπραήμ. Από τότε αρχίζει η εγκατάλειψή του. Στον κάμπο ιδρύεται από τον Όθωνα μια νέα πόλη, η Σπάρτη, και οι κάτοικοι μεταφέρονται σ' αυτή, ενώ άλλοι εγκαθίστανται στο χωριό Μυστράς που κτίστηκε χαμηλότερα στην πεδιάδα. Σήμερα από τη μεγάλη πολιτεία δεν έχουν μείνει παρά ερείπια, που διατηρούν όμως, παρά την αμείλικτη φθορά, το μνημειακό ύψος τους και την εντυπωσιακή μεγαλοπρέπειά τους. Στην κορυφή του λόφου το κάστρο υψώνει τους ερειπωμένους όγκους του. Η ανάβαση ως εδώ είναι ανηφορική και κοπιαστική, το θέαμα όμως που απλώνεται ολόγυρα αποζημιώνει. Μεγάλα τμήματα διατηρούνται από τα τείχη, τα παλάτια, τους δρόμους και τα καμαροσκέπαστα καλντερίμια. Παντού υπάρχουν ερείπια σπιτιών της βυζαντινής εποχής, αλλά και από την περίοδο ως το 1821 που τον κατοικούσαν οι Τούρκοι. Εκεί, όμως, που μπορεί να δει κανείς το πνεύμα του Μυστρά και να θαυμάσει την τέχνη του είναι οι εκκλησίες, με τις θαυμάσιες τοιχογραφίες (Δημήτριος, Οδηγήτρια, Άγιοι Θεόδωροι, Παντάνασσα, Περίβλεπτος, Ευαγγελίστρια).

Ακολουθώντας πορεία προς τα ανατολικά της Σπάρτης σε απόσταση 45 χλμ., αντικρύζει κανείς πάνω σ' ένα χαμηλό λόφο, στις νοτιοδυτικές πλαγιές του Πάρνωνα, το ιστορικό **Γεράκι**. Το σημερινό χωριό κατέχει τη θέση των αρχαίων Γερωνθρών, που κατοικούσαν σύμφωνα με τα ευρήματα των ανασκαφών στην εποχή του Χαλκού, ίσως ακόμη και στη νεολιθική εποχή. Σώζονται λείψανα του υστεροελλαδικού τείχους, ενώ τα λείψανα των ιστορικών χρόνων στην κάτω πόλη είναι αφθονότερα. Το Γεράκι συνέχισε να κατοικείται στα πρωτοχριστιανικά και στα μεσαιωνικά χρόνια. Από την περίοδο αυτή σώζονται αρκετές εκκλησίες με ενδιαφέρουσες τοιχογραφίες αλλά και εντοιχισμένο αρχαίο υλικό. Από τις καλύτερα διατηρημένες η Ευαγγελίστρια, σταυροειδής του 11ου ή 12ου αι., ο Άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος, βασιλική μονόκλιτη του 12ου αι., ο Άγιος Νικόλαος στον τύπο της βασιλικής με τρούλλο, του 14ου αι., οι Άγιοι Θεόδωροι και ο Προφήτης Ηλίας.

Στην κορυφή του λόφου, που υψώνεται στα ανατολικά του χωριού, σώζονται τα ερείπια από το φράγκικο κάστρο που έκτισε ο *Guy de Nivelet* στον 13ο αι., όταν, μετά την άλωση της Κωνσταντινουπόλεως, στις αρχές του 13ου αι., του παραχωρήθηκε μία από τις βαρονίες του πριγκιπάτου του Μορέως (1209). Από το κάστρο που έκτισε εδώ – μεγαλύτερο από του Μυστρά – και το παλάτι από όπου διαφέντευε τους Τσάκωνες και την πεδιάδα του Έλους, δεν σώζονται παρά πενιχρά ερείπια. Από τα βυζαντινά σπίτια, τα αρχοντικά και τις εκκλησίες που κτίστηκαν μέσα στο χώρο του κάστρου πριν και μετά τη φραγκική κυριαρχία (6ος-14ος αι.) σήμερα δεν βλέπει κανείς παρά μόνο ερείπια. Από τις εκκλησίες ελάχιστες στέκονται όρθιες αλλά και αυτές όχι καλά διατηρημένες. Εξαιρεση αποτελεί ο Άγιος Γεώργιος στην κορυφή του κάστρου, που στο εσωτερικό του διακοσμητικά θέματα μαρτυρούν φραγκική επίδραση. Τα ερειπωμένα σήμερα τείχη του μαζί με τα άμορφα ερείπια των εκκλησιών και των σπιτιών είναι οι μοναδικοί μάρτυρες από ένα ενδοξο παρελθόν.

ΤΑ ΕΝ ΟΙΚΟ.....

ΤΑ ΤΡΟΠΙΚΑ ΔΑΣΗ: Μπορούμε να ζήσουμε χωρίς αυτά;

Μέχρι τώρα, 1,7 χιλιάδες είδη οργανισμών έχουν ανακαλυφθεί και ονομαστεί. Επιπλέον, οι επιστήμονες υπολογίζουν ότι ο ολικός αριθμός των ειδών είναι γύρω στις 5-30 χιλιάδες. Τα περισσότερα από τα άγνωστα είδη ζουν στα τροπικά δάση, μια πράσινη ζώνη, η οποία συνδέει τον πλανήτη με τις δύο πλευρές του Ισημερινού. Ένα τετραγωνικό χιλιόμετρο στο βόρειο αμερικανικό δάσος παρέχει ένα σπίτι για εκατοντάδες πουλιά και χιλιάδες είδη εντόμων. Σαράντα τρία είδη μυρμηγκιών βρέθηκαν σ'ένα δέντρο στον Αμαζόνιο του Περού, περισσότερα, δηλαδή, είδη απ'ότι βρέθηκαν σ'όλα τα Βρετανικά νησιά. Περίπου 1200 διαφορετικά είδη φυτών παρατηρήθηκαν σε λιγότερο από ένα τετραγωνικό χιλιόμετρο του δάσους στον βιολογικό σταθμό του Ισημερινού. Το δάσος του Αμαζονίου μπορεί να φιλοξενήσει 30000 είδη φυτών, διπλάσιο αριθμό απ'αυτόν που βρέθηκε στα Ηνωμένα Έθνη. Κατα συνέπεια οι τροπικές χώρες περιέχουν τα 2/3 από τα γνωστά, παγκοσμίως, φυτά, το 90% από τα nonhuman primates (πρωτεύοντα), το 40% των αρπαχτικών πουλιών και το 80% των ειδών των εντόμων του σύμπαντος.

Τα τροπικά δάση καλύπτουν μόνο το 6-7% της ολικής επιφάνειας της ξηράς της γης, δηλαδή μία άνιση έκταση, ισοδύναμη με τα δικά μας υπόλοιπα 48 έθνη. Κάθε χρόνο οι άνθρωποι καταστρέφουν μια έκταση δάσους, ίση με το μέγεθος της Οκλαχόμα. Σ'αυτή την αναλογία, αυτά τα δάση και τα είδη που περιέχουν, θα εξαφανιστούν εντελώς μέσα σε λίγες δεκαετίες. Τέτοια απώλεια από τη βιόσφαιρα δεν έχει εμφανιστεί από το τέλος της Μέσης περιόδου, όταν οι δεινόσαυροι και μερικοί άλλοι τύποι

οργανισμών άρχισαν να εξαφανίζονται. Αν οι εκτάσεις δάσους, που τώρα προστατεύονται νομικά, επιβιώσουν, το 56-72% από τα είδη του τροπικού δάσους θα ήταν ακόμα χαμένα. Από άλλες μελέτες καταλήγουμε: Δεν έχουν αυτοί οι οργανισμοί "*δικαίωμα στη ζωή*" τόσο πολύ όσο και εμείς;

Η απώλεια των τροπικών δασών προέκυψε μετά από συνδυασμό κοινωνικών, οικονομικών και πολιτικών πιέσεων. Πολλοί άνθρωποι ήδη ζουν σε κάποιο δάσος, και όσο τα μέλη των οικογενειών τους μεγαλώνουν, όλο και περισσότερη γη καθαρίζεται για γεωργία. Άλλοι μετακινούνται στα δάση, λόγω των διεθνών οικονομικών σχεδίων, τα οποία φτιάχνουν δρόμους κι ανοίγουν τα δάση για εκμετάλλευση. Οι μικροκαλλιεργητές είναι ο κύριος λόγος της τροπικής εκδάσωσης, λογαριάζονται περίπου στο 60%, ακολουθούν εμπορικοί λόγοι για το κόψιμο των ξύλων, εκτροφή βοοειδών και μεταλλεύματα. Οι διεθνείς απαιτήσεις για ξυλεία οδήγησαν σε καταστροφικό κόψιμο των ξύλων των τροπικών δασών στην νοτιοανατολική Ασία και η αγορά των φαστφουντ και "*ελαφρών*" κρεάτων ενθάρρυνε την μετατροπή των δασών σε τόπο βοσκής βοοειδών στη Νότια Αμερική, για χάρη της αυτοκαλούμενης "*αλυσίδας*" χάμπουργκερ. Το δόλωμα του χρυσού προσέλκυσε μεταλλορύχους στα τροπικά δάση στην Κόστα Ρίκα και στη Βραζιλία.

Η καταστροφή των τροπικών δασών δίνει μόνο βραχυπρόθεσμα κέρδη αλλά υπάρχουν πολλοί μακροπρόθεσμοι λόγοι για τους οποίους αυτά πρέπει να σωθούν. Τα δάση δρουν σαν ένα τεράστιο σφουγγάρι που ρουφά τις βροχές κατά την περίοδο υγρασίας και

ελευθερώνει το νερό κατά τις περιόδους ξηρασίας. Χωρίς αυτά, η ετήσια περίοδος πλημμύρας ακολουθείται από ξηρασία. Αυτό μπορεί να καταστρέψει τις ιδιοκτησίες και την παραγωγή αγροτικών προϊόντων. Παγκοσμίως, μπορεί να υπάρξουν αλλαγές στο κλίμα που θα επηρεάσουν ολόκληρη την ανθρώπινη φυλή. Το 1/4 των φαρμάκων, που συνεχώς χρησιμοποιούμε προέρχονται από τα τροπικά φυτά. Για παράδειγμα, ο "ρόδιος σάλιαγκας" από τη Μαγαδάσκαρη, έχει παράγει 2 ισχυρά φάρμακα, που καταπολεμούν την ασθένεια Hodgkin, τη λευχαιμία και άλλες μορφές καρκίνου του αίματος. Ελπίζουμε ότι πολλά από τα, ακόμη, άγνωστα φυτά θα παράγουν φάρμακα για άλλες ανθρώπινες ασθένειες.

Όλα τα έθνη πρέπει να ενδιαφερθούν για το θέμα και να αναλάβουν την ευθύνη για τη διαφύλαξη των τροπικών δασών. Η προσπάθεια διαφύλαξης της βιοποικιλίας θά'πρεπε να εφαρμόζεται σε περιοχές μεγίστης σημασίας και παράλληλα να επινοηθούν τρόποι να χρησιμοποιούνται τα τροπικά δάση μ'έναν υποφερτό τρόπο, που θά'χει προσχεδιαστεί. Οι άνθρωποι πρέπει να μπορέσουν να πετύχουν υγιή και παραγωγική ζωή με τα τροπικά δάση, χωρίς να τα καταστρέφουν. Η Βραζιλία, ερευνά την εκδοχή των "αποσπαστικών αποθεμάτων", με την οποία γίνεται η συγκομιδή των φυτικών και ζωικών προϊόντων. Αλλά τα δάση από μόνα τους δεν μπορούν να καθαριστούν. Οι

Μελέτες δείχνουν ότι αν τα δάση χρησιμοποιούνταν ως παρατεταμένες πηγές μη δασικών προϊόντων, όπως: καρύδια, φρούτα, καουτσούκ, θα μπορούσε να παράγεται τόσο ή περισσότερο εισόδημα, συνεχίζοντας αυτά να εκτελούν τις δικές τους ποικίλες οικολογικές λειτουργίες. Και οι δικές τους πλούσιες βιοποικιλίες θα συνέχιζαν να υπάρχουν για φαρμακολογικές ανακαλύψεις, επιστημονική μελέτη και η "γενετική τράπεζα" που χρειαζόμαστε θα μπορούσε να σχεδιαστεί, βασισμένη στη βελτίωση της συγκομιδής.

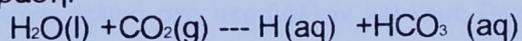
οικολόγοι έχουν επίσης προτείνει το σύστημα της "δασικής γεωργίας", το οποίο μιμείται τα φυσικά δάση, όσο είναι δυνατόν, ενώ παράλληλα προμηθεύει με άφθονη σοδειά. Χάρη στην αποδοτική καλλιέργεια των φυτών αυτών, το μέγεθος του ανθρώπινου πληθυσμού και η κατανάλωση των πόρων ανά άτομο θα μπορέσει να σταθεροποιηθεί.

Η διαφύλαξη των τροπικών δασών είναι μια σοφή επένδυση. Παρόμοιες ενέργειες θα βοηθήσουν στην επιβίωση των περισσότερων ειδών - παγκοσμίως - καθώς και του ανθρώπινου είδους.

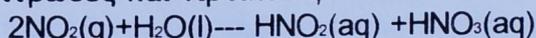
Τα εν οικο....

ΟΞΙΝΗ ΒΡΟΧΗ: Ένα πρόβλημα που παίρνει όλο και μεγαλύτερες διαστάσεις.

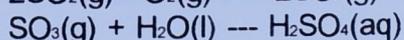
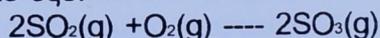
Το νερό της βροχής, ακόμα και στις πρωτόγονες και έρημες περιοχές είναι ελαφρώς όξινο, γιατί μέρος του διοξειδίου του άνθρακα που υπάρχει στην ατμόσφαιρα διαλύεται στις σταγόνες της βροχής και παράγονται ιόντα υδρογόνου σύμφωνα με την ακόλουθη αντίδραση:

Αυτή η διαδικασία παράγει πολύ μικρές συγκεντρώσεις από ιόντα υδρογόνου στο νερό της βροχής, παρόλο που αέρια όπως το NO_2 και SO_2 , τα οποία είναι υποπροϊόντα της χρήσιμης ενέργειας, μπορούν να παράγουν σημαντικά υψηλότερες συγκεντρώσεις ιόντων υδρογόνου. Το διοξείδιο του νατρίου αντιδρά με το νερό και δίνει ένα μίγμα από νιτρώδες και νιτρικό οξύ:

Το διοξείδιο του θείου οξειδώνεται σε τριοξείδιο του θείου, το οποίο έπειτα αντιδρά με νερό για να σχηματίσει θειϊκό οξύ:

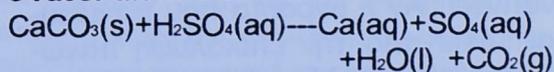
Η καταστροφή που προκαλείται από το οξύ που βρίσκεται στο μολυσμένο αέρα είναι ένα πρόβλημα που επεκτείνεται σε παγκόσμια κλίμακα. Οι λίμνες πεθαίνουν στη Νορβηγία, τα δάση αρρωσταίνουν στη Γερμανία και τα οικοδομήματα καθώς και τα αγάλματα ασβεστοποιούνται σ' όλο τον κόσμο.

Για παράδειγμα, το μουσείο Field στο Σικάγο περιέχει περισσότερα λευκά Γεωργιανά αγάλματα από κάθε άλλο οικοδόμημα στον κόσμο. Αλλά εξαιτίας των εβδομήντα σχεδόν χρόνων από την έκθεσή των μαρμάρων στην ατμοσφαιρική ρύπανση, η καταστροφή έχει επιδεινωθεί και τα οικοδομήματα χρειάστηκαν μια ανακαίνιση ενός εκατομ-

μυρίου δολλαρίων ώστε να αντικατασταθεί το κατεστραμένο μάρμαρο με φρεσκοβαλμένο υλικό.

Ποιά είναι η χημική φύση της καταστροφής που προκαλεί στο μάρμαρο το θειϊκό οξύ; Το μάρμαρο παράγεται μέσα από γεωλογικές διαδικασίες σε υψηλές θερμοκρασίες και πιέσεις από ασβεστόλιθο, μια ιζηματογενή πέτρα που δημιουργείται σταδιακά από την χαμηλή εναπόθεση ανθρακοποιημένου ασβεστίου στα κελύφη των θαλασσίων οργανισμών. Ο ασβεστόλιθος και το μάρμαρο είναι χημικώς ίδια, αλλά είναι διαφορετικά στις φυσικές ιδιότητες γιατί ο ασβεστόλιθος συνίσταται από μικρότερα μόρια ανθρακοποιημένου ασβεστίου και έτσι είναι περισσότερο πορώδης και περισσότερο κατεργάσιμος. Παρόλο που και ο ασβεστόλιθος και το μάρμαρο χρησιμοποιούνται για κτίρια, το μάρμαρο έχει μεγαλύτερη γυαλάδα (λαμπρότητα) και συχνά προτιμάται για διακοσμητικούς σκοπούς.

Και τα δύο μαζί, το μάρμαρο και ο ασβεστόλιθος, αντιδρούν με το θειϊκό οξύ και σχηματίζουν θειϊκό άλας ασβεστίου. Η διαδικασία μπορεί να παρασταθεί απλά σαν:

Σ' αυτή την εξίσωση το θειϊκό άλας ασβεστίου παρουσιάζεται από χωριστά ενυδατωμένα ιόντα γιατί το θειϊκό άλας ασβεστίου είναι αρκετά διαλυτό στο νερό και έτσι διαλύεται στο νερό της βροχής. Έτσι σε περιοχές με μεγάλες βροχοπτώσεις το μάρμαρο καταστρέφεται σταδιακά.

Στα σημεία που τα οικοδομήματα προστατεύονται από τη βροχή το θειϊκό άλας ασβεστίου μπορεί να σχηματίσει γύψο, $\text{CaSO}_4 \cdot 2\text{H}_2\text{O}$. Το $2\text{H}_2\text{O}$ στη

φόρμουλα του γύψου υποδηλώνει την παρουσία δύο μορίων νερού σε κάθε μόριο του CaSO_4 στη μάζα του γύψου. Η λεία λοιπόν επιφάνεια του μαρμάρου αντικαθίσταται από ένα λεπτό στρώμα γύψου, ένα περισσότερο πορώδες υλικό που συγκεντρώνει τον καπνό και τη σκόνη, λόγω της μολυσμένης ατμόσφαιρας.

Τι μπορούμε να κάνουμε για να προστατέψουμε τον ασβεστόλιθο και τις μαρμάρινες κατασκευές από αυτό το είδος καταστροφής; Φυσικά, μια προσέγγιση είναι να ελαττώσουμε το διοξείδιο του θείου και το οξείδιο του αζώτου που εκπέμπεται από τα εργοστάσια. Επιπλέον οι επιστήμονες πειραματίζονται με επικαλύψεις, με σκοπό να προστατεύσουν το μάρμαρο από την όξινη ατμόσφαιρα, όμως μια επικάλυψη μπορεί να προκαλέσει περισσότερο κακό παρά καλό εκτός αν το μάρμαρο "αναπνέει". Αν η υγρασία που παγιδεύεται κάτω από την επικάλυψη παγώσει, τότε ο διαστελλόμενος πάγος μπορεί να σπάσει το μάρμαρο. Είναι ανώφελο να πούμε, ότι είναι δύσκολο να βρεθεί μια επικάλυψη, η οποία θα επιτρέπει στο νερό να διέρχεται αλλά δε θα επιτρέπει στο οξύ να επιδρά, έτσι οι έρευνες συνεχίζονται.....

επιμέλεια: Αρετή Κουνή

Η ΚΑΜΠΑΝΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΧΛΩΡΙΟΥ

Καταστροφή του όζοντος, περιβαλλοντική υποβάθμιση, βλάβες στο αναπαραγωγικό σύστημα, καρκινογενέσεις, κλιματικές αλλαγές. Ο μακρύς και ανησυχητικός αυτός κατάλογος αποτελεί μέγρος μόνο των επιπτώσεων που συνδέονται με τις δραστηριότητες της βιομηχανίας χλωρίου. Η θανατηφόρα αυτή αλυσίδα, που ξεκινά από τη βιομηχανική παραγωγή του χλωρίου και καταλήγει στην παραγωγή, χρήση και απόρριψη οργανοχλωριωμένων ενώσεων (όπως τα χλωριωμένα πλαστικά, οι διαλύτες και ορισμένα φυτοφάρμακα), αποτελεί σήμερα τη μεγαλύτερη τοξική απειλή για τα οικοσυστήματα του πλανήτη. Σε όλα τα στάδια και διεργασίες της βιομηχανίας χλωρίου, μια κατηγορία χημικών ενώσεων που αποκαλούμε "οργανοχλωριωμένες", εκλύονται συνειδητά ή αναπόφευκτα στο περιβάλλον απειλώντας τις βάσεις της ζωής. Από τα εκατομμύρια τόνους των οργανοχλωριωμένων ενώσεων που παράγονται κάθε χρόνο, ένα σημαντικό ποσοστό καταλήγει τελικά στο περιβάλλον και τους ζωντανούς οργανισμούς. Οι συνθετικές αυτές ενώσεις έχουν την ιδιότητα να συσσωρεύονται σε υψηλές και επικίνδυνες συγκεντρώσεις στους ζωντανούς οργανισμούς, τα νερά, το έδαφος και τον αέρα. Καταστρέφουν το ανοσοποιητικό σύστημα, προκαλούν προβλήματα στην αναπαραγωγή και τη γονιμότητα, απειλούν ζωικά και φυτικά είδη με εξαφάνιση.

Η σπουδαιότητα της τοξικής αυτής απειλής αναγνωρίζεται πλέον ευρέως από διεθνείς οργανισμούς όπως οι Επιτροπές του Παρισιού και του Οσλο (OSPARCOM), και το Πρόγραμμα Περιβάλλοντος των Ηνωμένων Εθνών (UNEP). Μέτρα, άτολμα και ανεπαρκή δυστυχώς, λαμβάνονται για την προστασία του στρώματος του όζοντος από διεθνείς συμφωνίες όπως το Πρωτόκολλο του Μόντρεαλ και την ΕΟΚ. Εκατοντάδες τοπικές αρχές περιορίζουν τέλος τη χρήση ορισμένων χλωριωμένων προϊόντων, όπως π.χ. τα χλωριωμένα πλαστικά PVC.

Στην Ελλάδα, το χλώριο και οι ενώσεις του χρησιμοποιούνται σε ένα ευρύ φάσμα εφαρμογών στη βιομηχανία, την κατοικία και τη γεωργία. Η παραγωγή χλωρίου και άλλων χλωριωμένων ενώσεων γίνεται στη Θεσσαλονίκη από την ΕΚΟ (που παράγει κυρίως χλώριο και πλαστικά PVC) και τις Χημικές Βιομηχανίες Βορείου Ελλάδος (SINCG) που παράγουν χλωροφθοράνθρακες, τις ουσίες δηλαδή που καταστρέφουν το όζον της στρατόσφαιρας. Η έρευνα έχει δείξει ότι οι οργανοχλωριωμένες ενώσεις ανιχνεύονται πλέον παντού και στην Ελλάδα. Οι υψηλές συγκεντρώσεις τους σε θαλάσσιους οργανισμούς εγκυμονούν κινδύνους για τους καταναλωτές, ενώ η ανίχνευση τους στο μητρικό γάλα κρούει τον κώδωνα του κινδύνου. Ακόμη και οι ενώσεις εκείνες που απαγορεύτηκαν στη χώρα μας προ εικοσαετίας, όπως το DDT, ανιχνεύονται σε επικίνδυνες για την υγεία και τα οικοσυστήματα συγκεντρώσεις. Η συνεχής και συστηματική παρακολούθηση των επιπέδων της ρύπανσης από αυτές τις ενώ-

Η ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ ΤΟΥ ΟΖΟΝΤΟΣ

Η στοιβάδα του όζοντος στη στρατόσφαιρα αποτελεί την προστατευτική ασπίδα της γης ενάντια στην επικίνδυνη υπεριώδη ακτινοβολία. Η μείωσή της συνεπάγεται την κατακόρυφη αύξηση των περιπτώσεων καταρράκτη και καρκίνου του δέρματος. Την τελευταία εικοσαετία η στοιβάδα αυτή καταστρέφεται σταδιακά λόγω της έκλυσης στην ατμόσφαιρα χλωροφθορανθράκων (CFCs) που χρησιμοποιούνται στην ψύξη και τον κλιματισμό, σε σπρέυ κλπ. Οι διεθνείς συμφωνίες για τον περιορισμό της παραγωγής τους έχουν αποδειχθεί ανεπαρκείς, ενώ τα υποκατάστατα που πρότεινε η βιομηχανία (HCFCs, HFCs) είναι εξίσου καταστροφικά για το περιβάλλον. Όμως το πρόβλημα είναι επείγον και λύσεις υπάρχουν. Η Greenpeace μέσα στο '93 προώθησε με πολύ μεγάλη επιτυχία ένα ψυγείο νέας τεχνολογίας που δεν χρησιμοποιεί χλωροφθοράνθρακες, καταρρίπτοντας τους ισχυρισμούς της βιομηχανίας χλωρίου ότι οι ουσίες αυτές είναι αναντικατάστατες.

σεις είναι δυστυχώς ανύπαρκτη στην Ελλάδα. Η υποκατάσταση επικίνδυνων για το περιβάλλον χλωριωμένων ενώσεων που έχει αρχίσει ήδη σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες, δεν απασχολεί καν τα αρμόδια υπουργεία. Χαρακτηριστικό παράδειγμα τα χλωριωμένα πλαστικά PVC. Όλα σχεδόν τα υπουργεία Περιβάλλοντος των ευρωπαϊκών χωρών έχουν καταρτίσει μελετες και προγράμματα αποκατάστασης του χειρότερου κατα γενική ομολογία πλαστικού, ενώ η Ελλάδα παραμένει αμέτοχη και ουραγός σ' αυτή την προσπάθεια.

Η Greenpeace αναγνωρίζοντας τη σοβαρότητα του προβλήματος, και εκτιμώντας πως μόνο μια προληπτική πολιτική μπορεί να εγγυηθεί την προστασία του περιβάλλοντος και της υγείας, ξεκίνησε μια μακροχρόνια προσπάθεια για να τεθεί τέρμα στις δραστηριότητες της βιομηχανίας χλωρίου.

Το ελληνικό γραφείο της Greenpeace ξεκίνησε μια έρευνα σχετικά με την παραγωγή, διακίνηση, χρήση και τελική διάθεση των οργανοχλωριωμένων ενώσεων, με στόχο την τελική κατάργηση τους και στην Ελλάδα.

Προχώρησε μάλιστα σε δυναμικές ενέργειες για να σταματήσει η παραγωγή χλωριωμένων ενώσεων από την ΕΚΟ.

Η Greenpeace πιστεύει πως τα αρμόδια υπουργεία θα πρέπει να προχωρήσουν άμεσα στα παρακάτω μέτρα:

- Απαγόρευση παραγωγής χλωρίου και οργανοχλωριωμένων προϊόντων στην Ελλάδα.
- Άμεση απαγόρευση παραγωγής χλωροφθορανθράκων (CFCs και HCFCs) και απαγόρευση εξαγωγής τους σε τρίτες χώρες.
- "Μηδενικές απορρίψεις" οργανοχλωριωμένων ενώσεων σε υδάτινους αποδέκτες.
- Υποκατάσταση χλωριωμένων προϊόντων από άλλα φιλικότερα προς το περιβάλλον.
- Δημιουργία κατάλληλου νομοθετικού και θεσμικού πλαισίου και παροχή κινητήρων για την υποκατάσταση όλων των οργανοχλωριωμένων προϊόντων που χρησιμοποιούνται στη χώρα μας.

Σήμερα είναι εφικτό να υποκαταστήσουμε όλες τις χλωριωμένες ενώσεις στη βιομηχανία, τη γεωργία, την καθημερινή ζωή και να στραφούμε στην καθαρή παραγωγή και σε πιο ασφαλή προϊόντα. Έχουμε τη δυνατότητα να κάνουμε τον πλανήτη μας ασφαλέστερο.

Η Greenpeace είναι μια ανεξάρτητη οργάνωση που μέσα από ολοκληρωμένες εκστρατείες και μη βίαιες μορφές δημιουργικής αντιπαράθεσης, αποκαλύπτει και αναδεικνύει τα παγκόσμια περιβαλλοντικά προβλήματα και πιέζει για τις ουσιώδεις εκείνες λύσεις που είναι απαραίτητες για ένα μέλλον πράσινο και ειρηνικό.

ΘΑΝΑΤΟΣ ΣΕ ΜΙΚΡΕΣ ΔΟΣΕΙΣ

Μία πρόσφατη έρευνα της Παγκόσμιας Οργάνωσης Υγείας σε 11 χώρες έδειξε ότι το μητρικό γάλα έχει ρυπανθεί από διοξίνες, τις πιο επικίνδυνες ουσίες που γνωρίζει ο άνθρωπος. Πολύ υψηλές συγκεντρώσεις διοξινών μετρήθηκαν στο Βέλγιο, την Ολλανδία, τη Γερμανία καθώς και στο Βιετνάμ. Το γάλα των Ολλανδών μητέρων θα απαγορευόταν στην αγορά αν ήταν γάλα αγελάδας, λόγω της μεγάλης περιεκτικότητάς του σε διοξίνες. Από έρευνα στην Ελλάδα του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης προκύπτει η σημαντική παρουσία PCBs (κλοφέν), υπολειμμάτων βιοκτόνων και άλλων χλωριωμένων ενώσεων στο μητρικό γάλα. Παρ'όλες τις ενδείξεις όμως, δεν έχουν γίνει ποτέ μετρήσεις διοξινών στην Ελλάδα.

ΚΑΤΑΡΓΗΣΗ ΤΟΥ PVC

Το PVC είναι ένα από τα πλέον δημοφιλή πλαστικά υλικά: χρησιμοποιείται σε μπουκάλια και σωλήνες νερού, παιχνίδια, πλαίσια παραθύρων, μουσαμάδες, υλικά συσκευασίας... Είναι επίσης και το πλέον επικίνδυνο. Η παραγωγή του συνοδεύεται από την έκλυση τεράστιων ποσοτήτων διοξίνης. Τα ίδια τα προϊόντα του, λόγω του μεγάλου αριθμού πρόσθετων ουσιών (πλαστικοποιητές, βαρέα μέταλλα, μυκητοκτόνα) που περιέχει μπορεί να είναι άμεσα επικίνδυνα. Η απόρριψή του (η ανακύκλωσή του PVC δεν είναι πάντα δυνατή) δημιουργεί νέα περιβαλλοντικά προβλήματα: όταν καίγεται απελευθερώνει διοξίνες και άλλες τοξικές ενώσεις· όταν θάβεται, διάφορα πρόσθετα που περιέχει απελευθερώνονται συνιστώντας απειλή για τα υπόγεια νερά. Καθώς υπάρχουν υποκατάστατα για όλες τις χρήσεις του PVC, η μόνη λύση είναι η άμεση κατάργησή του.

[Περισσότερες πληροφορίες θα βρείτε στις εκδόσεις του ελληνικού γραφείου της Greenpeace: "Η Καταστροφή του Οζοντος", "Θάνατος σε Μικρές Δόσεις" και "PVC: Μεταμφιεσμένα Τοξικά Απόβλητα"]

ΙΔΕΟ...ΓΡΑΦΗΜΑΤΑ

ΑΝΤΕ...ΓΕΙΑ

Ξημέρωσε! Οι αχτίδες του ήλιου διαπερνούν τα σφαλισμένα παραθυρόφυλλα, μαρτυρούν την απαρχή μιας νέας ημέρας. Η ζωή συνεχίζεται! Μάτια πρησμένα, προϊόντα ανήσυχου ύπνου ή μήπως ανήσυχης αϋπνοίας; Νεύρα τσαλακωμένα, όρια ξεπερασμένα, συναισθήματα πεπαλαιωμένα

Μουσικοί ήχοι, φθόγγοι ανύπαρκτοι, διάκενο ψυχής. Σκέψεις αλληλοδιαδεχονται στη λογική σφαίρα υπηρετώντας άλλους τρόπους νόησης. Ένα έσχατο τι ή ένα έσχατο γιατί πλανάται στο νου. Τεχνητά επιστρώματα του νου σε μια ατέρμονη πορεία. Ζωντανά σύμβολα του παρελθόντος χρόνου στιγματίζουν το οικοδόμημα της λογικής μου.

Επέκεινα της ουσίας! Αισθητές αποχρώσεις στην έκσταση της στιγμής(;) Λογικοί συνειρμοί σε εναλλαγές μορφών, δομών και έλλογων νοημάτων. Ο δυσπόστατος χαρακτήρας σε οδηγεί σ' έναν ειρμό συμβόλων, σε μια μέθεξη, μια λογικά απροσδιόριστη μετοχή ενός πράγματος στην ιδέα ενός αισθητού σε κάτι νοητό.

Το "είναι" μου διεκδικεί με εσώτερη δύναμη στη νόηση, την πραγμάτωση του εγώ, την αυθυπαρξία του στην επέλευση μιας νεόπλαστης έκφανσης της ζωής. Μετουσιώνομαι σε έννοιες και λέξεις πολυσήμαντες. Η φλέγουσα εστία της ψυχής κατακλύζει τις γήινες σκέψεις μου. Οι οριζόντες καταδεικνύουν τον προσανατολισμό μου. Τώρα πλέον υπέρκειμαι των συμβολικών νοημάτων της ζωής και μπορώ εν δυνάμει να φωνάξω στην κοσμοθεωρία της άρνησης **άντε ... γεια!**

ΣΕΛΕΥΚΕΙΑ

ΟΝ... ΠΟΛΙΤΙΚΟΝ

ΤΟ ΠΕΙΡΑΜΑ ΣΤΟ ΚΕΝΤΡΟ

Το πρώτο μεγάλο πείραμα για μια καλύτερη Αθήνα είναι γεγονός, ότι στις 10 Απριλίου θα λάβει "σάρκα και οστά". Ο λόγος για το κλείσιμο του εμπορικού τριγώνου, περιοχή που περιλαμβάνεται από τις οδούς Μητροπόλεως, Σταδίου και Αθηνάς.

Τα πάντα θα γίνουν σύμφωνα με μελέτη που έχει εκπονήσει γι' αυτό το σκοπό το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, η οποία μόλις αρχίζει να εφαρμόζεται, θα αλλάξει πραγματικά η Αθήνα. Οι πεζοδρομήσεις είναι πολλές γιατί πρέπει οι τετρακόσιοι εναπομείναντες κάτοικοι του εμπορικού τριγώνου να αυξηθούν. Οι κυκλοφοριακές ρυθμίσεις πάλι είναι πολλές, αφού πρέπει τα Ι.Χ. να φύγουν ώστε να ανασάνει η περιοχή και να αυξηθεί η εμπορική και τουριστική της δραστηριότητα.

Για το κυκλοφοριακό, οι επικρατέστερες απόψεις που υπάρχουν μέχρι σήμερα είναι να επιτραπεί η κυκλοφορία των ταξί και δικύκλων σε μερικούς δρόμους. Συγκεκριμένα, τα ταξί και τα δίκυκλα θα κυκλοφορούν επί των οδών Σταδίου, Σοφοκλέους, Κολοκοτρώνη, Καρ. Σερβίας, αλλά και σε μικρούς δρόμους, κάθετους στους παραπάνω κεντρικούς, όπως : Περικλέους, Λέκκα, Καρύτση, Παρνασού, Αγίας Ειρήνης, και άλλους. Όλοι οι υπόλοιποι δρόμοι, αν δεν πεζοδρομηθούν, θα μετατραπούν σε δρόμους ήπιας κυκλοφορίας.

Οι μεγάλες πάντως πεζοδρομήσεις, που προβλέπονται, είναι της πλατείας Μοναστηρακίου και της οδού Ερμού. Τα

μέσα μεταφοράς, με τα οποία ουσιαστικά θα κινείται ο κόσμος, θα είναι τα δέκα περίπου, mini - bus που θα αγοράσει ο Δήμος Αθηναίων. Το εισιτήριο θα είναι δωρεάν και θα το επιδοτεί το Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.

Η Δημοτική Αστυνομία καλείται και αυτή να παίξει ουσιαστικό ρόλο στην επιτυχία του πειράματος αυτού. Αφού θα αναδιοργανωθεί και θα αυξηθεί το δυναμικό της από 35 σε 300 περίπου άτομα, θα αστυνομεύσει το εμπορικό τρίγωνο για τυχόν παραβάσεις τόσο από κατόχους Ι.Χ., όσο και από τα οχήματα τροφοδοσίας, τα οποία θα έχουν το ελεύθερο, από τις 6μ.μ έως τις 10.30π.μ. Τα πρόστιμα θα είναι τσουικτερά. Εκτός από την αφαίρεση πινακίδων, θα προβλεφθεί χρηματικό πρόστιμο, πιθανόν, μεγαλύτερο και από αυτό της παράβασης του Δακτυλίου, δηλαδή άνω των 50000 δρχ.

Οι μικροπωλητές είναι και αυτοί στο μάτι του κυκλώνα. Η δημοτική αρχή είναι αποφασισμένη να τους βγάλει από το κέντρο της πόλης, ειδικά τους παράνομους, που αριθμούν αρκετές χιλιάδες. Πάνω σ' αυτόν τον τομέα, ρόλο θα παίξει η παρουσία της Δημοτικής Αστυνομίας.

Στην περίπτωση που η εμπορική κίνηση "πέσει", τότε είναι σχεδόν σίγουρο ότι το πείραμα θα θεωρηθεί ανεπιτυχές αφού άλλωστε πρώτοι οι καταστηματαρχές θα ζητήσουν την αναστολή του. Πάντως, σύμφωνα με τη διεθνή εμπειρία, το πείραμα έχει πάρα πολλές πιθανότητες να στεφθεί με επι-

τυχία. Αν το πείραμα κριθεί επιτυχές, ο Δήμος Αθηνών σκοπεύει να αυξήσει την περίμετρο αυτού του μικρού δακτυλίου στις οδούς Διονυσίου Αεροπαγίτου, Πανεπιστημίου, και Πειραιώς. Επεκτάσεις όμως του μέτρου αυτού σκοπεύει να κάνει το Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. στην περιοχή του Κολωνακίου και τα Εξάρχεια. Ειδικά για το Κολωνάκι, σκοπεύει να κλείσει την περιοχή του Λυκαβηττού, ενώ στα Εξάρχεια θα κλείσει την περιοχή που είναι πάνω από την πλατεία μέχρι το λόφο του Στρέφν.

ΙΩΑΝΝΑ ΒΑΡΔΑΚΟΥ

ΣΦΗΝΑ

Μεγαλώνουμε, δημιουργώντας ερείπια και αποκτώντας εμπειρίες.

Πότε ήταν που ήμασταν 16 και περιμέναμε τις χριστουγενιάτικες διακοπές του σχολείου ως γεγονός ιδιαίτερης σημαντικότητας, ενώ τώρα νοιαζόμαστε για το τι θα γίνει όταν απολυθούμε, που θα σπουδάσουμε, πως θα δουλέψουμε κτλ.

Κάνοντας μια προσωπική αναδρομή βλέπω ότι τα χρόνια που πέρασαν από τότε που ήμουν 18 ετών μέχρι τώρα που πάω στα 22 ήταν σαν μια ολόκληρη ζωή. Χωρίς να είμαι υπερβολικός, θεωρώ ότι το διάστημα αυτό των 24 χρόνων συνέβησαν ραγδαίες αλλαγές και διαφοροποιήσεις.

Ξημερώνοντας το 1992 και γενόμενος 18 Μαΐων βρέθηκα μπροστά στο άγχος των Πανελληνίων Ιεροεξετάσεων, όπου δεν ανταποκρίθηκα, εξαιτίας προσωπικών λαθών. Έπειτα ήταν και το άγχος της προβολής όπου μέσα στη νεανική αγωνία και τη σημαντικόποίηση πραγμάτων που δε σήκωναν τόση σοβαρότητα, πνίγηκα στον αβυσσαλέο αγώνα για τα 15μελή συμβούλια. Και βέβαια παρασύρθηκα στο κυκλώνα του έρωτα με ύπαρξη τρυφερή, που οι αγωνίες και άγχη μου ήταν βρόγχος στο λαιμό της και γι' αυτό η ερωτική μας συμφωνία λύθηκε μετά από οκτώ μήνες. Με μία και μόνη ασφαλιστική ρήτρα. Ρήξη διπλωματικών σχέσεων μ' αυτήν και το πολυσυμπαθές περιβάλλον που την περιέβαλε.

Και τώρα εν έτει 1995 με την ιδιότητα του Έλληνα φαντάρου ανησυχώ για το αύριο και αναρωτιέμαι για το χθες. Κοιτώ τι άφησα πίσω μου. Πόσα λάθη έκανα (από στατιστική αγωνία και μόνο) και τι δεν έκανα. Πόσες ευκαιρίες δεν εκμεταλεύτηκα. Πόσους πλήγωσα και πόσοι με πληγώσανε. Πόσους εξυπηρέτησα και δεν το εκτιμήσανε. Πόσα πράγματα έκανα και δεν τα ήθελα. Αλλά κυρίως κοιτώ αν αυτή η πορεία στο συν-πλην έχει περισσότερα.

Όχι δε μεμψιμοιρώ. Απλώς θέλω να σας πω το εξής: Ποτέ να μην επαναπαύεστε στο τώρα. Κοιτάτε το αύριο για να γινόμαστε όλοι καλύτεροι και το χθες για να μην κάνουμε τα ίδια λάθη. Αφού ο κανόνας λέει ότι πρέπει να κάνουμε συνεχώς και διαφορετικά λάθη για να κάνουμε όσα περισσότερα στη ζωή μας.

Μεγαλώνουμε, δημιουργώντας ερείπια και αποκτώντας εμπειρίες.

Ένας φαντάρος των συνόρων γράφει.

ΣΦΗΝΑΚΙΑ...

(Αυτή τη φορά με την κυριολεκτική έννοια του όρου...)

ΑΛΚΟΟΛΙΣΜΟΣ...

Πρόκειται για μια παθολογική κατάσταση, που προκαλείται από τη συστηματική και υπερβολική κατανάλωση οινοπνευματωδών ποτών. Χαρακτηρίζεται από το πάθος για τα ποτά, πράγμα που βαθμιαία οδηγεί σε ψυχοσωματικές διαταραχές, με συνέπεια τη διαταραχή της κοινωνικής συμπεριφοράς του αλκοολικού.

Η λέξη "αλκοολισμός" χρησιμοποιήθηκε για πρώτη φορά το 1846 από το Σουηδό γιατρό και κοινωνικό λειτουργό M.Huss, για να προσδιορίσει το σύνολο των νοσηρών αλλαγών που συμβαίνουν στον οργανισμό από την παρατεταμένη χρήση οινοπνευματωδών ποτών. Σε καμιά περίπτωση δε θα πρέπει να ταυτίζουμε το μεθύσι που 'ναι μια μορφή αντικοινωνικής συμπεριφοράς με τον αλκοολισμό, ως παθολογική κατάσταση. Το μεθύσι προκαλεί τον αλκοολισμό χωρίς το ίδιο να είναι αλκοολισμός. Ο αλκοολισμός έχει συγκεκριμένα χαρακτηριστικά που τον διαχωρίζουν από το "συνηθισμένο" και "καθημερινό" μεθύσι.

Το αλκοόλ που περιέχεται στα οινοπνευματώδη ποτά -όπως και σε άλλα υγρά-, που καθημερινά γίνεται χρήση τους από τον άνθρωπο προκαλεί δηλητηρίαση, την οξεία αλκοολική τοξίνωση, με κύρια χαρακτηριστικά της τη μείωση και αναστολή των βασικών λειτουργιών του νευρικού συστήματος, με τεράστια επίδραση στη συμπεριφορά του ανθρώπου, στη σκέψη και στην ομιλία του, με αποτέλεσμα την αδυναμία αφομοίωσης εξωτερικών εντυπώσεων καθώς και την αδυναμία κριτικής τους επεξεργασίας και τη συγκράτησή τους στη μνήμη. Το πρώτο στάδιο της μέθης με οινοπνευματώδη, δίνει στον άνθρωπο την αίσθηση ότι οι δυνάμεις και οι ικανότητές του για δουλειά αυξάνουν, ενώ με πειράματα έχει αποδειχθεί ότι η λήψη και της πιο μικρής ποσότητας αλκοόλ μειώνει αισθητά την οργανική και πνευματική του ικανότητα.

Γρήγορα όμως το άτομο αισθάνεται κόπωση.

Ο αλκοολισμός προσβάλλει επίσης και άλλες πλευρές της ψυχικής δραστηριότητας και πρώτα από όλα την περιοχή της θέλησης. Στην αρχή παρουσιάζεται ελαφρά υπερδιέγερση με παράλληλη μείωση των λεπτών φυσιολογικών μηχανισμών που ρυθμίζουν σταθερά και με ακρίβεια την καθημερινή συμπεριφορά του ατόμου και την ενεργητικότητα του. Ο μεθυσμένος γίνεται ανέμελος, μιλά και δρα χωρίς επιφυλάξεις. Το προοδευτικό δυνάμωμα του μεθυσίου έχει αντίστοιχη επίδραση στα συναισθήματα: η ευαισθησία, η ηρεμία, η χαρούμενη διάθεση και η αισιοδοξία μετατρέπονται σε έξαψη, απειθαρχία, απρέπεια, χυδαιότητα και εκρήξεις θυμού, που συχνά συνοδεύονται από πράξεις βίας. Σε βαρύ μεθύσι εμφανίζονται η υπνηλία και η αμνησία. Η χρήση μεγάλων δόσεων αλκοόλ είναι ικανή για να οδηγήσει το άτομο σε κώμα. Επίσης είναι δυνατή η απότομη πτώση της καρδιακής λειτουργίας και η διαταραχή της αναπνοής, πράγμα επικίνδυνο για τη ζωή.

Η συστηματική χρήση αλκοόλ, οδηγεί σε μόνιμες διαταραχές του οργανισμού και του ψυχισμού του ανθρώπου με τελική κατάληξη το χρόνιο αλκοολισμό.

Χαρακτηριστικά συμπτώματα του χρόνιου αλκοολισμού είναι σε γενικές γραμμές τα ακόλουθα:

* Η αρρωστημένη χρήση και έλξη προς το αλκοόλ, συντείνουν στην εμφάνιση, μετά από μεγάλο μεθύσι, του συνδρόμου της στέρησης συνοδευόμενο από αδιαθεσία (κατάθλιψη, ανία, ανησυχία).

* Ο άρρωστος νοιώθει καταφρονημένος, με συνέπεια να αισθάνεται την ανάγκη για αυτοκαταδίκηση.

* Η εμφάνιση διαταραχών στον ύπνο.

* Η εφίδρωση και το τρεμούλιασμα των χεριών τόσο είναι έντονα, που παρεμποδίζουν την εκτέλεση οποιασδήποτε ερ-

γασίας

* με τη λήψη έστω και μικρής δόσης αλκοόλ απαλύνεται το φαινόμενο της "αποστέρσης". Αυτή η τελευταία ιδιότητα του αλκοολισμού, μας αναγκάζει να εξετάσουμε τον αλκοολισμό ως μορφή ναρκομανίας, με κάθε επιφύλαξη βέβαια, αφού η κατάταξη του στις ναρκομανίες προκαλεί αντιρρήσεις σε διάφορους επιστήμονες.

Ο αλκοολισμός προκαλεί χρόνια γαστρίτιδα, μείωση της ποσότητας του υδροχλωρικού οξέος στο στομάχι, κίρρωση. Συνάμα επιδεινώνει τις αγγειακές αρρώσες και διαταράσσει τη λειτουργική αφομοίωση των βιταμινών, γι' αυτό ο αλκοολικός αποκτά γρήγορα ρυτίδες, τα νύχια του γίνονται εύθραυστα, πέφτουν τα δόντια και τα μαλλιά του, ενώ το δέρμα του χάνει την ελαστικότητά του και παίρνει υποκίτρινο χρώμα.

Οι χρόνιες ψυχώσεις είναι βαριές επιπλοκές του χρόνιου αλκοολισμού. Σ' όλες τις περιπτώσεις ο αλκοολισμός προκαλεί μόνιμη προοδευτική μείωση των διανοητικών ικανοτήτων, μετατροπή της προσωπικότητας και μείωση της εγκράτειας, γεγονός που οδηγεί σε συστηματική διαταραχή της φυσιολογικής κοινωνικής συμπεριφοράς ή ακόμην και στο έγκλημα. Η μελέτη των φακέλων ποινικών υποθέσεων έδειξε ότι το 65% από τις περιπτώσεις εγκληματικών ενεργειών, κυρίως φόνων, πραγματοποιήθηκαν σε κατάσταση μέθης (Α. Γκερτσενζον, 1966).

Αξίζει να σημειωθεί ότι ο αλκοολισμός των γονέων παίζει τεράστιο ρόλο, ως περιβάλλον, για τα παιδιά, που γίνονται καθημερινά μάρτυρες της συστηματικής μέθης των μεγάλων. Αυτές οι εμπειρίες έχουν τρομερή επίδραση στην ψυχική ισορροπία των παιδιών καθώς και στη διαμόρφωση της προσωπικότητάς τους.

Η αύξηση των δυστυχημάτων (αυτοκινητιστικών και άλλων), συνδέεται με τον αλκοολισμό, γιατί το αλκοόλ επιδρά στην ισορροπία του σώματος, στο συντονισμό κινήσεων και στη διαύγεια των εξωτερικών εντυπώσεων. Σύμφωνα με τα δεδομένα του κεντρικού Ινστιτούτου Τραυματολογίας και Ορθοπεδικής στη Μόσχα, γύρω στο 20% των

καθημερινών δυστυχημάτων και το 46% των τροχαίων ατυχημάτων οφείλονται στον αλκοολισμό.

Σήμερα που η πρόοδος της τεχνικής απαιτεί οξύνοια, ακρίβεια και συντονισμένες κινήσεις, οι άνθρωποι που δουλεύουν σε κατάσταση μέθης καταστρέφουν τα μηχανήματα, με αποτέλεσμα την παραγωγή ελαττωματικών προϊόντων. Σης Η.Π.Α., σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία, 30 εκατ. εργάσιμες ημέρες το χρόνο χάνονται εξαιτίας της ανικανότητας των αλκοολικών για εργασία.

Καταπολέμηση του αλκοολισμού:

Η απαγόρευση της παραγωγής και πώλησης οινοπνευματωδών ποτών με νομοθετικό διάταγμα το 1933 στις Η.Π.Α., την Ισλανδία, το Βέλγιο, και αλλού δεν έφερε αποτελέσματα. Στη Σουηδία, το 1865 εφαρμόστηκε η μέθοδος Γκότενμπεργκ, κατά την οποία, η πώληση ποτών γίνεται ταυτόχρονα με πώληση φαγητού. Κέρδος απορρέει μόνο από το τελευταίο.

Η θεραπεία του αλκοολικού μπορεί να πραγματοποιηθεί σε νοσοκομεία και σε ειδικά κέντρα αποτοξίνωσης. Το πρόγραμμα απεξάρτησης από το αλκοόλ, περιλαμβάνει φαρμακευτικά και παιδαγωγικά μέτρα, που επεκτείνονται και στο περιβάλλον του αρρώστου, για να αποφευχθούν βλαβερές επιδράσεις που κάποτε συνέτειναν στην έλξη προς το αλκοόλ. Αυτό το καθήκον εκτελείται από ψυχονευρολογικά ειδικά ιατρεία και από μερικά άλλα ιδρύματα - εκτός νοσοκομείου - με πλατειά προσέλευση του κοινού.

επιμέλεια: ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΧΑΖΑΠΗ

ΠΗΓΕΣ:

- * Ζίλσιν ΣΓ Αλκοολικές διαταραχές Βερονέζ 1937
- * Στρελτσούκ ΙΒ Χρόνιες αλκοολικές Ψευδαισθήσεις Μόσχα 1947
- * Στρελτσούκ ΙΒ Κλινική περιγραφή και θεραπεία των τοξικομανών (3η έκδοση), Μόσχα 1947
- * Θεολ Βοστταντζόγλου Αντιλεξικόν ή ονομαστοκόν της Νεοελληνικής Γλώσσας, ΑΘΗΝΑ 1990

ΕΝ...ΤΕΧΝΩΣ

Εικοσιπέντε χρόνια στη μουσική γιορτάζει το μεγάλο - πια - παιδί της ποπ. Ο Elton John, έχει κυκλοφορήσει περισσότερα από 30 άλμπουμ και βρέθηκε επτά συνεχόμενες φορές στην κορυφή του αμερικανικού τοπ 10. Είναι μέσα στον επίσημο κατάλογο με τους δέκα πιο επιτυχημένους καλλιτέχνες στην ιστορία της μουσικής. Είναι ο μοναδικός μουσικός που "τόλμησε" να δώσει επτά συνεχόμενες συναυλίες στο "Madison Square Garden" της Νέας Υόρκης με προπωλημένα εισιτήρια... Από το 1976 το κερνικό ομοίωμά του βρίσκεται στο μουσείο της Madame Tisseau στο Λονδίνο.

Οι πωλήσεις των δίσκων του ξεπερνούν τα 105 εκατομμύρια αντίτυπα. Στη σκηνή δε δίστασε να παρωδήσει τον εαυτό του με τα πολύχρωμα κοστούμια, τα τεράστια γυαλιά, τα περίεργα καπέλα και τα ψηλά τακούνια. Κις υπερβολές, αλλά αυτό δεν εμπόδισε τον ίδιο να γράφει και να τραγουδάει τη μουσική που ξέρει αλλά πότε - πότε και να την παραμελεί. Όπως τότε στα τέλη της δεκαετίας του '70, όταν εγκατέλειψε για ένα χρόνο την ποπ και ασχολήθηκε με την αγαπημένη του ποδοσφαιρική ομάδα, την Ουότφορντ. Από τη θέση του προέδρου την οποία και κράτησε για αρκετά χρόνια...

Αν αυτά ανήκουν κατά κάποιο τρόπο στο παρελθόν, δε σημαίνει ότι ο Βρετανός συνθέτης και τραγουδιστής δεν έχει παρόν και μέλλον. Το άλμπουμ με τη μουσική της ταινίας "Lion king" έχει πουλήσει περισσότερα από 12 εκατομμύρια αντίτυπα, ενώ έτοιμη είναι και η τελευταία δουλειά του με τίτλο: "Made in England".

Οι Rolling Stones στην Ελλάδα

Στην Ελλάδα και συγκεκριμένα στο Ολυμπιακό στάδιο θα τελειώσει στις 31 Αυγούστου η παγκόσμια περιοδεία των

πασίγνωστων Rolling Stones. Θα δώσουν δύο συναυλίες στις 29 και 31 Αυγούστου αντίστοιχα. Η Ελληνική αστυνομία θα προγραμματίσει έγκαιρα τις άδειες των αστυνομικών ώστε να υπάρχει ικανοποιητική ασφάλεια τις μέρες αυτές. Μετά τις συναυλίες το μεγάλο ροκ συγκρότημα θα κάνει διακοπές στα ελληνικά νησιά. Αξίζει τέλος να σημειωθεί ότι στην αφίσα των "Κυλιομένων Πετρών" εικονίζεται η Ακρόπολη.

Οι Cure στην Αθήνα

Για μια και μοναδική συναυλία οι Cure θα παίξουν για μας. Τρίτη 6 Ιουνίου η Half Note και ο ΚΛΙΚ fm παρουσιάζουν το διάσημο συγκρότημα που ξεκινά από την χώρα μας την πανευρωπαϊκή του περιοδεία. Το γήπεδο του Παναθηναϊκού αναμένει ένα από τα πιο αντιπροσωπευτικά συγκροτήματα της βρετανικής ποπ αρτ ροκ, ολίγον πανκ, τζαζ και άφρο μουσικής. Και για όσους δεν ξέρουν πολλά παραθέτουμε συνοπτικά την ιστορία τους. Οι Cure συμπληρώνουν φέτος 16 χρόνια δυναμικής παρουσίας στην παγκόσμια μουσική ενώ σύντομα θα κλειστούν στο στούντιο για το 19ο! δίσκο τους. Αρχηγός τους ο εκκεντρικός Robert Smith. Τραγούδια που θα πρέπει να έχετε ακούσει στη ζωή σας: το καταπληκτικό "Forest", το "Love cats" και βέβαια το "Why can't I be you;". Cure σημαίνει θεραπεία, για τους αθεράπευτους του είδους ...

ΙΩANNA ΒΑΡΔΑΚΟΥ.